DEBRECZEN

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL ÉS NYOMDA: DEBRECEN, JÓZSEF KIRÁLYI HERCEG-UTCA 1. TELEFONSZÁMOK: 7-89. SZ. (SZERKESZTŐSÉG), 7-88. SZ. (KIADÓHIVATAL ÉS KÖNYVNYOMDA).

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: HAVONTA 3 P, NEGYEDÉVRE 9 P, FÉLÉVRE 18 P, ÉVENTE 36 PENGŐ. KÜLFÖLDRE: A FENTI DIJAK KÉTSZERESE. EGYES SZÁM 12 FILLÉR, VASÁRNAP 24 FILLÉR

12 OLDAL.

VIII. évfolyam. 201. sz.

Péntek, 1931 szeptember 4.

12 FILLÉR

M.N.M. MÚZEUM HÍRLAP OSZTÁLYA

Báró Vay László: Bethlent a későbbi idők igazolni fogják

Biharmegye üdvözli az uj kormányt.

Berettyóujfalu, szept. 3. Bihar vármegye közigazgatási bizottságának ülésén báró **Vay** László főispán a napirend előtt megemlékezett a legutóbbi kormányválságról. Beszédében többek között ezeket mondotta:

— Bethlen István gróf miniszterelnök és kormánya tizévi kormányzás után eltávozott helyéről. Az eltávozott kormányelnök és kormányának hosszu müködéséhez nagy érdemek füződnek — olyanok, amelyeket a napi politika ideges hangulata talán pillanatnyilag elhomályosithat, — azonban **a későbbi idők a történelem bizonyos távlatából igazolni fogják.** Hangoztatta, hogy Bethlen István gróf a királypucecsok és a frankpör viharaiban, amikor hangosan követelték a miniszterelnök távozását, megmaradt a helyén, mert ezt a nemzet érdekében állónak tartotta, most pedig **önként, váratlanul távozott, mert ugy látta, hogy a bekövetkezett sulyos gazdasági válság megoldását könnyebben tudja egy uj kormány uj erőkkel megoldani,** mint az, amely egy évtizedes kormányzás terhét és kritikáját viseli.

A főispán ezután hangoztatta, hogy meggyőződése szerint az uj kormány elnökének személyében megvannak mindazok a garanciák, amelyek alapján a közönség teljes bizalommal várhatja tőle a válság megoldását. — Azt hiszi, hogy a közigazgatási bizottság osztatlan véleményének ad kifejezést, amikor inditványozza, hogy gróf Károlyi Gyula miniszterelnököt és kormányát üdvözölje, bizalmáról és legteljesebb támogatásáról biztositja.

A közigazgatási bizottság az inditványt egyhangulag elfogadta.

A chilei forradalom

Santiago de Chile, szept. 3. A Coquimboban állomásozó hajóhad lázadó matrózai nem akarják elhagyni a hajók fedélzetét és tisztjeiket továbbra is fogva tartják. Hir szerint a kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy ha erélyes eljárásra lesz szükség, tengeralattjárókal és 30 bombavető repülőgéppel megtámadja a hadihajókat. A tengeralattjárók legénysége hü maradt a kormányhoz.

Newyork, szept. 3. A Press Assotiated valparaisoi jelentése szerint az egész chilei haditengerészet csatlakozott a forradalmi mozgalomhoz.

A 33-as bizottság elfogadta a forgalmi adó felemeléséről szóló javaslatot

Két százalékról három százalékra emelik fel

Hattagu bizottság vizsgálja meg a városok gazdálkodását

Budapest, szept. 3. A 33-as bizottság **Juhász** Andor elnöklésével csütörtök délelőtt ülést tartott, a melyen a kormány tagjai közül Károlyi Gyula gróf miniszterelnök, Gömbös Gyula és vitéz Keresztes Fischer Ferenc miniszterek, Varga Imre és Jakab Oszkár államtitkárok vettek részt. — A bizottság **a forgalmiadó és forgalmiadó váltság kulcsának felemelését tárgyalta.**

Temesváry Imre előadó ismertette a javaslatot s annak alapgondolatát. Hangsulyozza, hogy **a mai rendkivül sulyos államháztartási helyzet kényszeriti a kormányt a forgalmiadónak és a forgalmiadó általány emelésére. — A forgalmiadót és az általányt egyharmadával kivánja emelni a kormány, vagyis a mai 2 százalékról 3 százalékra. A fázis rendszer szerint adózó áruknál az emelés szintén az eddigi kulcs egyharmadával érvényesül. Az előzetes számitások szerint mintegy 30—33 millió pengő bevételi többlet várható ez adónemnek az emeléséből.**

Gróf **Somssich** Antal hangsulyozta, hogy a forgalmiadó ruházható át legkönnyebben a fogyasztókra és igy a legnagyobb fogyasztóra, a mezőgazdaságra. — Az adóemelésnek általános drágulás lesz a következménye. A mezőgazdaság kétszeresen fogja meg szenvedni ezt az emelést. A kormány az általános árdrágulást nem tudja majd megakadályozni. — A remélt jövedelemtöbblet igen problematikus, mert a fogyasztás visszaesésével kell számolni. — A cukorrépa forgalmiadója a legnagyobb, a melyet az eladónak kell fizetni és nem a vevő cukorfogyasztónak. — Javasolta ezért, hogy ezt az adót teljes egészében a gyárra háritsák át. A magyar mezőgazdaság türelmetlenül várja a kormány javaslatait a mezőgazdaság helyzetének, főleg a termények értékesitésének javitása érdekében.

Gróf **Hoyos** Miksa hivatkozott arra a már tegnap tett kijelentésére, hogy a mezőgazdaság nem bir el ujabb megterhelést. A cukorrépa forgalmiadójának felemelésébe csak ugy tudna belenyugodni, ha azt a cukorgyárak viselnék.

Éber Antal a forgalmiadó intézményét a legsulyosabbnak és a legkárosabbnak tartja. Ez az adó teljesen megváltoztatja gazdasági életünk strukturáját. Teljesen kikapcsolja a nagykereskedelmet, lehetetlen helyzetbe hozza a külföldi kereskedelemmel szemben. — Nálunk lesz ezentul a legnagyobb forgalmiadó. A kiskereskedőket és egyszerübb iparosokat sem mentesitik az áremelés alól, ami antiszociális. A tervezet szerint az állami és községi forgalmiadó bevétel évi 133 millió lenne. — Ezt gazdasági életünk nem igen tudná elviselni. A kiadások bármilyen drasztikus csökkentése inkább helyes irány volna.

Örffy Imre hangsulyozta, hogy a forgalmiadó emelésénél figyelembe kell venni az áthárithatóság kérdését. Főként azokat a kis egzisztenciákat kell figyelembevenni, akik havi általányban fizették az adót. Kéri a kisiparosok kimélését annál is inkább, mert pénzügyi szempontból ez nem jelentős.

Gróf **Eszterházy** Móric szerint minden fillérre ügyelni kell. Igen erélyesen ellenőrizni kell a közületek részesedését, a forgalmi és kereseti adókban.

Kállay Tibor kijelentette, hogy normális viszonyok között semmiesetre sem tartaná emelhetőnek a forgalmiadót, de a mai rendkivül sulyos viszonyok között nem térhetünk ki előle, mert a leggyorsabban ez növeli az állami bevételeket. **Legalább 150 millió deficit eltüntetéséről kell gondoskodni.** Kifogásolja azonban, hogy a felemelt adónemet nem teljes egészében az állam céljaira forditják, hanem az autonómiákat is részesiteni kivánják belőle. — Az autonomiák huzzák össze gazdálkodásaikat. — Szanálásuk ne uj adókból történjék. — Ismételten kérte, hogy a bizottság külön albizottságot küldjön ki az autonomiák gazdálkodásának szigoru felülvizsgálására, részben az állami bevételek fokozása, másrészt az import csökkentése érdekében. — Javasolta, hogy a tengerentuli termények (kávé, tea, stb.) forgalmiadóját emeljék fel. Javaslatot is terjesztett már be erről, a mit a bizottság elvileg el is fogadott.

Biró Pál csak keserüséggel tud belenyugodni a forgalmiadó emelésébe, mint az államháztartás egyensulyban tartásának nélkülözhetetlen eszközébe. **Ha a költségvetési egyensuly lehetetlenné válnék, az sokkal nagyobb szociális igazságtalanságra vezetne — mint amilyen a forgalmiadó emelésének a rossz hatása.**

Schandl Károly annak az aggodalomnak hatása alatt áll, hogy a deficit jóval nagyobb, mint előreláthatő volt. Angliában felmerülhetett az infláció gondolata, mert **az angolok nem élték át az infláció szörnyüségét, nálunk azonban senki nem akar inflációt. Nincs más választás tehát, mint a kiadások legszigorubb csökkentésével és a bevételek mérsékelt fokozásával eltüntetni a deficitet. Ez létérdeke az egész országnak és ezért mindenkinek arányos áldozatot kell hoznia.** Azt kivánta és természetesnek is találta, hogy azok a kisiparosok, akik időközben mentességet kaptak, ezt tovább is élvezzék és bizonyos minimális kereseten alul mentesitsék az adózót a forgalmiadó alól. **Az egyenlő terhek viselése érdekében sürgette a külföldön lévő magyar ingó tőkék bevonását a nemzeti áldozathozatalba.**

Wolff Károly ismertette a forgalmiadó ellen emelt kifogási jogosultságot, de az emelést nem tartja elkerülhetőnek. Bejelentette, hogy a forgalmiadó emeléséből jelentkező többlet 25 százalékára a főváros igényt tart, mert a főváros költségvetési hiányának fedezésére nem akarják emelni a lakosság amugy is sulyos terheit.

Vargha Imre pénzügyi államtitkár válaszolt a felszólalásra. — Hangoztatta, hogy az egyes forgalmiadónemeknél, nevezetesen a cukorrépa, a hus, továbbá az áru- és terménytőzsdén lebonyolitott ügyleteknél adóemelést azért nem lehet mellőzni, mert ez az egyenlő teherviselés elvébe ütköznék.

Schandl Károlynak a kisiparosok és kiskereskedők átalányának jelenlegi magasságban való meghagyását célzó inditványát ugyancsak nem tartja elfogadhatónak, mert nem lehet helyesen megállapitani azt a határt, melyen alól az adóemelés mellőzhető.

Állandó eltolódások állnának ugyanis elő azoknak a rovására, akik bármilyen mértékben megállapitandó határon felül vannak.

A kérdés jelentőségét egyébként nagy mértékben fokozza az, hogy a bőr-fázisrendszer életbeléptetésével kapcsolatban mintegy 25.000 kisiparos mentesült a forgalmiadó fizetése alól. **A textilfázis életbeléptetése után 29.000 iparos és 14.000 kiskereskedő fog mentesülni** és a fázisrendszer fokozatos életbeléptetésével kapcsolatban belátható időn belül az összes kisiparosok és kereskedők ki fognak vétetni a forgalmiadó

alól. Ez a válasz Éber Antal megállapitásaira is vonatkozik. Nem zárkózik el azonban az elől, hogy az általányok helyesbitésével kapcsolatban a legmesszebbmenő méltányosság érvényesüljön. A gyarmatáruk forgalmiadójának emelésére vonatkozóan a bizottság megitélésére bizta, hogy a tömegélelmezési cikkek, mint például a kávé és a tea adóztatása fokoztassék-e vagy sem.

Biró Pál ama kivánságára, hogy a rendelet életbeléptetése előtt teljesitett áruszállitások és munkateljesitmények ellenértéke a régi kulcs mellett fizettessék bizonyos határideig, kijelenti, hogy az eddigi gyakorlat értelmében kéthónapi időt szándékozik a rendeletben megállapitani azzal a kiegészitéssel, hogy amennyiben a fizetés két hónap eltelte után történik, az áruk szállitója az adótöbbletet az áru átvevőjétől követelheti.

A fáziskulcs magasságára vonatkozóan Éber Antal által tett észrevételekre ismerteti a fázisrendszer bevezetésére irányult tárgyalások anyagát, amiből nyilvánvaló, hogy a most megállapitott fáziskulcsok **30 százalékkal alacsonyabbak, mint amit a fáziskulcsok nélküli áruk viselni tartoznak.** Ennek természetes következménye, hogy a fáziskulcsnak 50 százalékkal való felemelése esetén is ezek az áruk még mindig kisebb terheti viselnek, mint más áruk.

Mayer Károly földmivelésügyi államtitkár válaszolva Eszterházy Móricnak arra az inditványára — hogy a totalizatőr bevételei forgalmiadó alá vonassanak, kijelenti, hogy ezt a kérdést a földmivelésügyi minisztérium megfontolás tárgyává teszi és elvben nem zárkózik el a megadóztatás elől.

Károlyi Gyula gróf miniszterelnök Kállay Tibornak azt az inditványát, amely szerint a városok és általában az autonómiák gazdálkodásának felülvizsgálására bizottság küldessék ki, örömmel elfogadja.

A 33-as bizottság a kiküldendő albizottságba — Teleszky Jánost, Papp Gézát, Kállay Tibort, Wolff Károlyt, Rubinek Istvánt és Eszterházy Móricot választja meg.

Ezután a bizottság **a javaslatot általánosságban és részleteiben elfogadta.**

A részletes tárgyalás során értesülésünk szerint hosszabb vita indult meg arról, hogy az autonómiák részesittessenek-e a forgalmiadó emelésben.

Wolff Károly és **Kozma** Jenő kivánták, hogy a forgalmiadóemelés 25 százalékát a főváros kapja meg.

Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter kifejezte azt a kivánságát, hogy a 25 százalékot bocsássák az autonómiák rendelkezésére. A bizottság végül ezeket a javaslatokat leszavazta.

A 33-as bizottság legközelebbi ülését holnap délelőtt 10 órakor tartja.

Saját érdeke,

hogy finom acéláru szükségletét megbizható szakembernél eszközölje.

Frick késmüves és müköszörüs

Ferenc József-ut (Piac-u.) 1.

Genfben Ausztria és Németország bejelentette, hogy lemondanak a vámunióról

Schober és Curtius beszéde

Genf, szept. 3. Az Európa-bizottság élésén Schober osztrák külügyminiszter kijelentette, hogy a német-osztrák **vámunió tervével a változott viszonyok következtében felhagynak,** abban a reményben, hogy ezzel az együttmüködés célját szolgálják és hozzájárulnak az európai államok kölcsönös bizalmán alapuló jóviszony megteremtéséhez.

Schober dr után Curtius dr német külügyminiszter emelkedett szólásra. Beszédét azzal kezdte, hogy utalt arra a sulyos válságra, melyben most oly sok ország sinylődik és amely mindenek előtt Németországra nehezedik. A német és az osztrák kormány szándéka országaink vámuniója tervénél kezdettől fogva oda irányult, hogy ez a terv kiinduló pontja legyen messzemenő gazdasági szerződéseknek, amelyekben az európai hatalmak minél nagyobb számban vegyenek részt. Az események azóta ugy torlódtak egymásra, hogy az eredeti helyzet teljesen megváltozott. Az európai tanulmányi bizottságban mi most általánosabb tervvel állunk szemben. Ezeknek a terveknek a megvalósitásában akarunk minden erőnkkel közremüködni. Az Európa-bizottság munkálatainak termékeny eredménye reményében **a német kormány az osztrák kormánnyal egyetértésben eredetileg kitüzött tervét nem szándékozik tovább követni.**

Az ülés végén **Flandin** francia pénzügyminiszter kijelentette, miszerint ki akarja emelni dr Schober és dr Curtius nyilatkozatának jelentőségét. Kormánya nevében tudomásul veszi a két kormánynak olyan szerencsés módon kifejezésre juttatott szándékát, hogy a vámunió tervével nem foglalkoznak tovább. Az európai közösség kifejlődésének ezzel kedvezőbb feltételei jöttek létre.

Grandi, olasz külügyminiszter kijelentette, hogy elégedetten veszi tudomásul a német és soztrák delegátus kijelentéseit. A csehszlovák delegátus kijelentette, hogy élénk elégedettséggel vesz tudomást a német és osztrák kijelentésről.

Genf, szept. 3. Az Európa-bizottság délutáni ülésén lord Robert Cecil, Anglia delegátusa azt hangoztatta, hogy a német és osztrák delegátusnak a vámunióról tett közléseiben igazi tett bizonyitékát látja Európa békéje szempontjából és a két kormánynak szivélyes köszönetét és szerencsekivánatait fejezte ki.

Litvinov orosz népbiztos részletesen foglalkozott az agrár államok preferenciális kedvezményeinek a gondolatával.

— El lehet-e képzelni — kérdezte, — hogy Németország és Románia, vagy Németország és Magyarország közt állandók maradnak a szerződések, ha Németország esetleg a szovjet uniót hasonlóan akarná kezelni. Az utóbbi évek agrár preferenciális tárgyalásai Oroszország kizárásával folytak s azokat kifejezetten a szovjetellenesség jellemezte.

A szerb király véget vetett a diktaturának

Hajnalban kifüggesztették Sándor királynak népéhez intézett proklamációját az alkotmányváltozásról

Jugoszláviából tegnap a táviró meghozta a régóta várt alkotmányváltozás hirét. Az első jelentések arról számolnak be, hogy a Zsifkovics-kormányban több uj tárca gazdát cserélt és hogy az eddigi diktatura helyébe kétkamarás parlamentáris rendszer lép. A rendszerváltozás Európát természetesen elsősorban a nemzeti kisebbségek szempontjából érdekli, arra azonban, hogy ezeknek a sorsa mennyiben fog jobbra fordulni, csak a későbbi fejlemények vethetnek világot.

Belgrád, szept. 3. Sándor király tegnap délután a parlament nélkül kormányzó kabinet felmentésével egyidejüleg uj kormányt nevezett ki amelyben csupán Zsifkovics miniszterelnök és Hadzsics hadügyminiszter került ki a tábornoki kar tagjai közül, mig a többi miniszter az ország közéletében nagyobb szerepet játszott politikus, akik nemzetiség szerint is a szerbek mellett a horvát, a szlovén és a mohamedán népet képviselik. Az uj kormány tagjai tegnap már letették a hivatali esküt, majd Sándor király elnöklésével minisztertanács volt, amely a késő éjjeli órákig tartott.

Hajnali 2 órakor azután kifüggesztették Belgrád uccáin a király proklamációját, amelyben többek között rámutat arra, hogy nehézségek és veszedelmek fenyegették Jugoszlávia nemzeti létét, de a nép széleskörü támogatásával — aránylag rövid időn belül megvalósithatták a legfontosabb nemzeti és politikai feladatokat és lerakhatták az egészséges nemzeti élet tartós alapjait. Az eddig végzett munka eredményei most már lehetővé teszik, hogy a nemzeti politika megvalósitását a néppel való közvetlen együttmüködés széles alapjaira helyezze az uralkodó

A királyi dekrétummal életbeléptetett uj jugoszláv alkotmány szerint a királyság alkotmányos monarchia, amelynek trónjára a Karagyorgyevics dinasztiának örö kösödési joga van.

A régi skupstina helyébe kétkamarás rendszer lép, a képviselőház és a szenátus és széleskörü autonomiája lesz a kilenc bánságnak. Önkormányzatot kapnak a községek is.

Belgrád, szept. 3. A kormány uj tagjai közül Kojics hadügyminiszter azelőtt radikális párti képviselő volt, rövid ideig diplomáciai szolgálatban s több izben, mint miniszter müködött. Kramer, közmunkaügyi miniszter azelőtt prágai követ volt, annak idején pedig tagja a Pribicsevics pártnak. Timotijevics tárcanélküli miniszter a demokrata párt tagja volt s több izben miniszter. Stanics, tárcanélküli miniszter radikális képviselő és hosszu ideig közlekedésügyi miniszter volt. Pucelj, tárcanélküli miniszter ujságiró és nagybirtokos, a független szlovén párt parlamenti képviselője és két izben közgazdasági miniszter volt. Palacsek, tárcanélküli miniszter a háboru előtt, mint a szerb—horvát koalició tagja, képviselő volt a magyar országgyülésen s a háboru után rövid ideig horvát báni tisztet töltött be. Matica lelkész, tárcanélküli miniszter, Radics párti képviselő és annakidején bánhelyettes volt. Bezovics, tárcanélküli miniszter radikális képviselő volt.

Belgrád, szeptember 3. A minisztertanács, amely délelőtt féltizkor ült össze, megállapitotta, hogy az uj alkotmány kihirdetése módositotta a helyzetet. A miniszterelnök ezért elhatározta, hogy a királynak benyujtja az összkormány lemondását. A király ezután kihallgatáson fogadta a miniszterelnököt, aki benyujtotta a lemondást.

Délelőtt 11 órakor ujabb minisztertanács volt, amelyen a miniszterelnök tájékoztatta minisztertársait arról, hogy a király elfogadta a lemondást és megbizta őt az uj kormány megalakitásával. A miniszterelnök javaslatára a király kinevezte az uj kormányt, amelynek összes tétele megegyezik az előző kormányéval.

NAGY ROBBANÁS EGY NÉMET GYÁRBAN.

Berlin, szept. 3. Az Aeg-gyárban a déli órákban robbanás volt, amely az épület falait és tetőzetét megrongálta és rombadöntötte. Azt hiszik, hogy a robbanásnak több emberélet esett áldozatul. — Eddig még meg nem erősitett hirek szerint oxigéntartályok robbantak fel.

POLITIKAI GYILKOSSÁG ROMÁNIÁBAN.

Bukarest, szept. 3. Pazarcsik városban, a bolgár határszélen, Patonik Iván, a népesedési hivatal főnöke, tegnap este hat órakor hat revolverlövéssel agyonlőtte Stefanow Christu volt bolgár kisebbségi szenátort. Patonik kijelentette kihallgatása alakalmával, hogy a gyilkosságot bosszúból követte el, mert Stefanow volt a bolgárok vezére, akik két testvérét agyonverték. Stefanow halálhire gyorsan elterjedt a városban és a perifériákon lakó bolgárok csoportosan özönlöttek a város belsejébe, ahol a gyilkosság történt. A helyőrség járőröket küldött ki különösen a telepitvényesek által lakott területre, hogy a román és bolgár lakosság közötti esetleges összetüzésnek elejét vegyék.

KIGYULLADT EGY MENTŐAUTÓ.

Kalocsa, szept. 3. A Vármegyék és Városok Országos Mentőegyesületének Kalocsán üzemben levő mentőautója megrongálódott. A motor kijavitása után a kocsi próbautra indult. Az országúton a gép eddig ismeretlen okból kigyulladt és porráégett. Az autó vezetője és a mentőszolgálatra beosztott tüzoltó még idejekorán kiugrottak az autóból, úgy, hogy csak égési sebeket és zúzódásokat szenvedtek.

Debrecenből országos akció indul az adósok megmentésére

A tiszántuli pénzintézetek a 9 százalékos bankkamatláb leszállitását követelik

Bankigazgatók naggyülése a Kereskedelmi és Iparkamarában

Az elviselhetetlen magas kamatok leépitése és az adósok megmentése érdekében országos akció indult ki Debrecenből. A Tiszántulon müködő pénzintézetek tegnap délután a kereskedelmi és iparkamara közgyülési termében nagygyülést tartottak, amelyet **Versényi** Tibor kincstári főtanácsos vezérigazgató, a Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete tiszántuli körzetének elnöke hivott össze, s amelyen az összes debreceni pénzintézetek vezetői és a Tiszántul valamennyi számottevő pénzintézetének kiküldöttei megjelentek.

A nagygyülést **Versényi** Tibor elnök hatásosan felépitett bevezető beszéddel nyitotta meg, amelyben klasszikus tömörséggel vázolta a vidék hiteléletét. Az intézeteket és azok kihelyezéseit sulyosan terhelő magas kamatok, a jelenlegi és még ezután hozandó adóterhek, valamint a 4100. számu rendelet okozta eltolódások és a fővárosi intézetek egynémelyikének a behajtások körül tanusitott erőszakos eljárása olyan helyzetet teremtenek, amelyet pénzintézeteknek feltétlenül meg kell előzniök ugy a maguk, mint az egész közgazdasági élet érdekében. Főleg azok a pénzintézetek, a melyek **a mezőgazdasági váltók leszámitolásával foglalkoznak — nem vállalhatják a jelenlegi magas kamatokat,** mert a hátralékos anyag veszedelmesen nő és a gazdák nem képesek eleget tenni kamatfizetési kötelezettségüknek, — nem is beszélve arról, hogy a törlesztési felszólitásokra a mai gabonaárak mellett teljesen képtelenek eleget tenni kötelezettségüknek. Mint jellegző tünetet emlitette fel indokolásképpen, hogy **Berettyóujfaluban tegnap 4 pengős buzakötés fordult elő.**

A pénzintézetek és a köz érdekében **feltétlenül szükségesnek tartja a 9 százalékos bankkamatláb sürgős leszállitását,** abban a feltevésben, hogy ha igaz az, hogy a 9 százalékos kamatláb megállapitását valutavédelmi okok tették szükségessé, akkor a régi hitelek után **az adósközönség megmentése érdekében a kamatok visszatérítése és a mai viszonyok között elviselhető kamatláb megállapitása elkerülhetetlenül szükséges.**

Miután összetartásra és szolidaritásra hivta fel ugy a Tiszántulon müködő vidéki pénzintézeteket, mint az ezek által csatlakozásra felszólitandó többi magyar intézetet, előterjesztette javaslatát amely szerint **hat tagu bizottság** küldessék ki abból a célból, hogy **ez a bizottság** kiegészitendő az ország többi részében müködő pénzintézetek delegáltjaival. Ennek a bizottságnak az lenne a feladata, hogy a vidéki intézetek a fővárosi intézetekkel, a Nemzeti Bankkal, a Pénzintézeti Központtal s a TÉBÉ-vel érintkezésbe lépjenek avégből, hogy együttes erővel **mindent kövessenek el a kamatláb leszállitása érdekében és kivigyék azt, hogy a julius 13-iki állapotot minden körülmények között fenntartsák és a prolongáció elé ne gördítsenek nehézségeket.**

Ezek az intézkedések, amelyek katasztrófális bajok elkerülésére vannak hivatva, nézete szerint feltétlenül megteendők és a vonatkozó lépések sikertelensége esetén szerinte nem marad más hátra, — mint hogy **az összes vidéki intézetek a továbbiak tekintetében szolidárisan járjanak el adósaik védelmében.**

Vásáry István dr polgármester szólalt fel ezután. Sötét szinekkel vázolta a mai sulyos közállapotokat és lehetetlenül nehéz gazdasági viszonyokat, **elsősorban a környék gazdáinak katasztrófális állapotát, ami annak a következménye, hogy a mezőgazdasági terményekért a mult évivel szemben 1500 millió pengővel kevesebb folyik be és ezt sem külföldi kölcsönnel, sem a Nemzeti Bank erősebb igénybevételével pótolni nem lehet.** Nézete szerint a bajok másik szülőoka a 14—15 százalékos és ennél magasabb kamat, melyet becsületes foglalkozások révén behozni semmiképen sem lehet. Hozzájárul ehez, hogy a mezőgazdasági termények árának csökkenése mellett **az ipari cikkek ára emelkedőben van.** Kivánatosnak tartja, hogy ugy ezekre a körülményekre, mint egyéb olyan momentumokra hivják fel az intézetek által megindítandó tárgyalások során a figyelmet, — amelyek szintén előidézői a katasztrófális helyzetnek. — Véleménye szerint **nemcsak a valutatartozások, hanem a külföldön elhelyezett követelések is összeirandók volnának.** Versényi elnök javaslatát az általa képviselt Városi Takarék és Hitelintézet Rt. nevében elfogadja.

A nagy tetszéssel fogadott előadás után **Ungár Jenő vezérigazgató szólalt fel.** A javaslatot elfogadja és kéri a kollégákat, hogy valamennyien tegyék magukévá Versényi vezérigazgató javaslatát, mert **a pénzintézetek alkotják az egyetlen reális és fix pontot, mely körül a gazdasági állapot gyógyitása lefolyhatik.** Az intézetek reális és szolid vezetésének köszönhető, hogy az összeomlás eddig elkerülhető volt és a gazdasági életnek ezen intakt és még mindig egészséges alkotórészét meg kell menteni addig, amig ez lehetséges. Szükségesnek tartja, hogy a betevőkön és a hitelezőkön kivül az adósokkal is foglalkozzanak és **ezeknek az érdekében mindent kövessenek el a pénzintézetek. — Át kell épiteni a mezőgazdasági és az ipari termelést, át kell épiteni a kereskedelmet: csak a hitelintézetek konstrukciója s szelleme egészséges.** Lehet, hogy tuldimenzionáltak helyenként, de az országnak csaknem egész részében makkegészségesek. Lassan kell tehát elindulnia a javulásnak, de minélőbb.

Az egyhangu helyesléssel kisért beszéd után **Váczy** János, a hajdudöbszörményi Takarék és Hitelbank igazgatója előadta, hogy egyes vidékeken a pénzintézetek által alkalmazott kamatláb 18 százalékig is elmegy. Ezt az illető pénzintézetek a kölcsönök felmondásával érik el. Elitéli, hazafiatlannak minősiti az ilyen eljárást, amelyre fel kellene hivni az illetékes körök figyelmét.

Magoss György dr, a Városi Takarék és Hitelintézet vezérigazgatója megemlitette, hogy az elmult hónapban 5 százalékkal szaporodott a rendezetlen váltók állománya, holott eddig a rendezetlen váltók összesen 7 százalékot tettek ki. Annak az aggodalmának adott kifejezést, hogy a rendezetlen váltóanyagok rohamosan szaporodni fognak. **Szintén sürgette a kamatláb leszállitását.**

A nagygyülés, amelyen még **Nánássy** Andor dr országgyülési képviselő és **Szántó** Sámuel dr vezérigazgató szólaltak fel, **egyhangulag elfogadta a javaslatot** és megválasztotta a bizottság tagjait **Versényi** Tibor, **Ungár** Jenő, **Magoss** György dr, debreceni — **Bohnert** József békéscsabai, **Füredy** Ferenc szolnoki és **Nánássy** Andor dr nagykállói bankigazgatókból, azzal, hogy ez a bizottság egy-két taggal kiegészitheti magát.

A bizottság rövidesen érintkezésbe lép a Duna—Tiszaközi és a Dunántuli TÉBE-körzetek elnökeivel és **országos bizottsággá** alakulva megkezdi müködését a vidék összes pénzintézeteinek képviseletében.

Rheumatikus fájdalmaknál

fejfájásnál, izom és izületi fájdalmak esetén a Togal tabletták jól hatnak. Teljesen ártalmatlan. Kérdezze meg orvosát! Minden gyógyszertárban kapható. Ára: P 1.80.

Az olasz repülő-parádén egy gép a közönség közé zuhant

Három ember meghalt, tizenegy megsebesült

Ferrara, szept. 3. A bolognai parádén részt vett egyik repülőgép a repülőtéren összegyült közönség közé zuhant. Három személy meghalt, 11 megsebesült. A sebesültek közül háromnak sulyos az állapota. A repülőgép pilótája csak könnyebben sebesült meg.

Barcelonában általános sztrájk tört ki

A sztrájkolók összetüz tek a katonasággal.

Barcelona, szept. 3. Barcelonában ma kitört az általános sztrájk — Valamennyi közüzem alkalmazottja sztrájkba állt. A kereskedők bezárták boltjaikat, a gyárak beszüntették üzemeiket. A sztrájkoló munkások száma 300 ezer. A munkások azt követelik, hogy Barcelona polgári kormányzója azonnal mondjon le és hogy bocsássák szabadlábra azokat a foglyokat, akiket társadalmi vétség miatt itéltek el. — A sztrájkolók délelőtt összetüztek a katonasággal, egy embert meghalt, kettő sulyosan megsebesült.

A Nautilus legénysége állitólag elhagyta a hajót

HORDOZHATÓ SZIKRATÁVIRÓN JELEKET AD LE.

Osló, szept. 3. A Spitzbergákon fekvő Langeartown-ból érkezett lapjelentés szerint az ott tegnap befutott „Ingertre" nevü norvég szánszállítóhajó vezetői szeptember 1-én éjjel 21 óra 50 perckor állitólag jelzéseket fogtak fel, amelyeket nem tudtak ugyan megfejteni, de azt hiszik, hogy azokat a Nautilus tengeralattjáró adta le. A norvég közvéleményt nagyon nyugtalanítja a Nautilus sorsa. A bergeni rádióállomás még semmiféle hirt nem tudott felfogni. Hat norvég rádióállomás, köztük a Spitzbergákon, Jan-Meyenben és a Medve-szigeteken levő, megbizást kapott, hogy keresse az összeköttetést a tengeralattjáróval. A Nautilus 96 óráig tud viz alatt maradni.

Helland Hansen, norvég tudós, az oveanográfi atanára, aki szakértő a tengeralattjárószolgálat rádióhirszolszolgáltatása terén, úgy nyilatkozott, hogy a Nautilus sorsa miatt egyelőre nincsen különösebb ok aggodalomra.

Osló, szept. 3. Mint illetékes helyről közlik, buzgón fáradoznak azon, hogy világosságot derítsenek Wilkins tengeralattjáró hajójának, a Nautilusnak sorsára. Azt hiszik, hogy

a tengeralattjáró legénysége elhagyta a hajót

és megkísérelte, hogy a jégről egy hordozható szikratáviró állomás segitségével állitsa helyre a szikratáviró összeköttetést.

FRANCIAORSZÁGBAN KÉMKEDÉS MIATT ELITÉLTEK EGY MAGYAR KOMMUNISTÁT.

Nantes, szept. 3. Louis Monnerau szerelőmunkás és Rónai Ernő magyar honos kémkedés vádjával terhelve álltak a nantesi büntetőtörvényszék előtt. A kommunista párt számára igyekeztek hadianyagot, a fegyvergyárakban dolgozó munkásoktól pedig felvilágosításokat szerezni az épülő hajókról és a különböző fegyverek gyártásáról. Rónai, aki egy hajóépitő dokkban dolgozott, számos adatot szolgáltatott Monneraunak.

A törvényszék mindkettős egy-egy évi börtönbüntetésre és ezer frank pénzbirságra itélte. Monnereau büntetése kitöltése után polgári jogainak gyakorlásától öt évre meg lesz fosztva. Rónait pedig kiutasitják Franciaország területéről.

Jánossy Gyula egyetemi tanársegéd hazajött Amerikából

Rendkivül érdekes amerikai élmények

A KIE világszövetségi kongresszusára Amerikába a debreceni delegációval kiutazott dr Jánossy Gyula egyetemi tanársegéd, a KIE elnöke is, aki most érkezett haza sok érdekes tapasztalattal meggazdagodva. Kevéssel megérkezése után a »Debreczen« munkatársa felkereste Jánossy Gyulát, akivel hosszabb beszélgetést folytatott. Természetesen a sok-sok érdekességet — melyeket elmondott — megelőzte a mai mindent uraló gazdasági válságról való eszmecsere s az amerikai utról adott igen érdekes mozaikok is ezzel kezdődtek.

— Jártam a csikágói gabonatőzsdén is — mondta többek között dr Jánossy Gyula. — Kifejezetten lanyha a forgalom. Nagyon csendes világ van az amerikai tőzsdén. (Egy hely a zajos Amerikában, ahol csend van.) A buza ára ott is nagyot esett és a farmerek helyzete nagyon szomoru.

— Még mindig nagy a munkanélküliség, nem mutatkoznak a javulás jelei? — kérdeztük.

— Az amerikai nagyobb városok terein a munkanélküliek sokasága lézeng. Jó idő esetén a parkokban alusznak. Ujságpapírossal letakarják a fejüket és a lábukat s ugy alusszák át az éjszakát.

— Torontóban egy éjszakai autóutam alkalmával a gépkocsi reflektorával megvilágítottuk a parkok zöldjét és az egész csatamezőnek tünt fel. Mintha elesett katonák sokasága hevert volna szerteszéjjel. A rendőrség nem háborgatja őket, hagyják, hogy kipihenjék magukat a másnapi keserves munkakereséshez.

Newyorkban az uccákon is, a kapualjakban is sokszor láttunk alvó munkanélkülieket. A kinai negyedben a jótékony egyesületek éjjeli menedékhelyekre terelik őket és erre a célra a legkülönbözőbb helyiségeket is igénybe veszik. Jártam például egy vasárnapi iskolában, amely éjszakánként szintén éjjeli menedékhellyé változik át. Ott az iskola padjain töltik az éjszakát a munkanélküliek. Feketék, sárgák, fehérek a legnagyobb egyetértésben feküdtek egymás mellett.

MINDENÜTT REDUKÁLT ÜZEMEK.

— Az üzemek csaknem mindenütt redukált munkaidővel dolgoznak. A legtöbb helyen háromszor egy héten van munkanap, de van üzem, amely több hónapra teljesen megállott. A Ford gyár Detroitban három hónap óta nem dolgozott. Csak a napokban kezdi meg ismét üzemét uj tipusu autók gyártásával.

AZ AUTÓ AZ AMERIKAI EMBER ÉLETÉBEN.

— Az autó igen nagy szerepet játszik az amerikai ember életének ugyszólván minden vonatkozásában. Beszéltem egy munkással, akinek nagyobb a jövedelme, mint nálunk egy egyetemi tanárnak. Szintén saját autója van. Megkérdeztem tőle, nem kerül-e nagyon sokba nekik az autó fenntartása és miért van itt majdnem minden embernek saját gépkocsija?

— Az autó nekünk olyan uram — mondta ez a munkás —, mint a második, sőt sokszor mint az első feleség. Legalább annyi pénzbe kerül. Az eszi meg a legtöbb jövedelmünket. De autó nélkül nem lehet élni. Végigvonul az ember egész életén. Amint egy fiatal ember önálló keresethez jut, az első dolga, hogy autót vesz. Természetesen részletfizetésre. De gépkocsi kell. Enélkül nem lakhatik kint a városból, már pedig mindenki a szabad levegőn és napfényen szeret élni. Bent a városban nincsenek lakások, csak irodák. No és igen fontos körülmény az is, hogy autó nélkül nem lehet ismerettségeket kötni. Ha egy leány szóba áll az amerikai fiatal emberrel, az az első kérdése: »Van autója?« Mert autó nélkül nem mehetnek sehova. Az amerikai ifjuság idillikus élete tulnyomó részben az autókban zajlik le.

— Az a szegény fiatalember még ki sem fizette az első autó árát, már is becseréli uj kocsira. És igy megy ez végig. Örökös az autó teher, mely ugyszólván egész életén át kiséri. Nagy adó az autótartás és csak jobb mód mellett engedheti meg magának az ember. Ha rosszul megy egy kicsit is, akkor már el kell adni az autót.

NAGY FORGALOM — NAGY CSEND.

Az autóval kapcsolatban esett szó a nagy forgalomról, mely az amerikai uccákat uralja.

— Feltünő az óriási különbség az európai és amerikai városok forgalma között — mondja Jánossy Gyula dr. Az első, ami a lármás európai városok után szembeötlött odakint, az az volt, hogy a soffőröknek nem szabad tülkölniök, a villamosvezetők nem csengetnek. Igy óvják a város nyugalmát. Az autókürtöt és a villamoscsengőt csak életveszély esetén használhatják, hogy a szerencsétlenséget igy elhárítsák. Igen ritkán szólalnak meg a kürtök és a csengők. Amerika legnagyobb uccáján sem lehet annyi zajt tapasztalni, mint például Debrecenben a Hunyadi uccán. Motorkerékpárokat alig lehet látni, csak a rendőrség emberei használják, amikor mint az autók sebességének ellenőrzőközegei működnek. A forgalom a zajtalanság ellenére sem veszélyesebb, mint nálunk.

— A csendre egyébként is ügyelnek. Például a rádióval mindenki csak saját magát szórakoztatja, a szomszédjait nyugodtan hagyja.

A NYAKKENDŐ ÉS AZ AMERIKAI SZABADSÁG.

Természetesen beszélgettünk arról is, hogy Amerikában sokkal szabadabb-e az élet, mint itt. Erre nézve nagyon érdekes dolgokat mondott el dr Jánossy Gyula.

— Amerikának a nagy szabadság mellett éppen ugy meg vannak a maga társadalmi szokásai, mint bárhol másutt. Erre nézve hadd mondjak el egy jellemző esetet. Ott nyakkendő nélkül rendes ember nem jár. A fiuk elmentek az egyik elegánsabb moziba. Volt köztük egy ifju, akin nem volt nyakkendő, csak puha inggallér. Ezt az ifjut nem engedték igy be a moziba. Ellenben a mozipénztár mellett van egy nyakkendőkölcsönző, ott kellett kiváltania nyakkendőt s akkor bemehetett a moziba. A nyakkendő az amerikai elegáncia elengedhetetlen feltétele.

AZ ERKÖLCSÖS AMERIKA.

— A nagy szabadság mellett mégis Amerika erkölcsösebb életet él. Az uccákon például ugy a férfiak, mint főként a nők igen szolidan viselkednek. Még véletlenül sem történhetik meg az, hogy egy nő akárcsak egyetlen pillantással is bátorságra biztatna egy férfit.

— Ennek ellenére vannak szokások, melyek természetesek és módot adnak a könnyebb ismerkedésre. Igy hallottam, hogy ha egy leány, vagy asszony mondjuk a villamosra vár, minden feltünés nélkül megállhat a férfi az autójával a várakozó nő mellett s megszólítja: »Nem akar velem jönni az autóm? Haza viszem.« Ez az eljárás ott egészen megengedett dolog. Ha azonban az illető nő beül az autóba és hazaviteti magát, ebből még egyáltalán nem következik, hogy bizonyos ellenszolgáltatással tartoznék. Nagyon természetes ilyenkor az is, hogy a hölgy megköszöni az autós ur előzékenységét és ezzel vége. Egyedül megy fel a lakásába.

AZ ORVOS ÉS A FAGYLALTÁRUS.

Jellemző és amerikai ízü volt a következő epizód is:

— Clevelandban találkoztam egy magyar orvossal, akinél szintén lakott két magyar delegátus. Ezek érdeklődtek az orvos családja felől. »Majd ha lemegyünk sétálni, megmutatom a fiamat« — mondta. És amikor az uccán jártunk, a sarkon rámutatott egy fagylaltárus ifjura: »Ez az én fiam. Ezzel a foglalkozásával sokkal többet kereshet, mint én az orvosi gyakorlatommal, ha esetleg feltalál valami különleges fagylaltot.«

Egész sereg érdekes dolgot mondott el még dr Jánossy Gyula tanársegéd, amelyek bizonyára mind nagyon érdekelhetik a debrecenieket. Legközelebb folytatjuk az amerikai mozaikok közlését.

Geduly püspök 20 éves jubileuma

A JUBILÁLÓ PÜSPÖK A FELEKEZETI BKE MELLETT.

Budapest, szept. 3. Pénteken tartja a tiszai evangélikus egyházkerület évi rendes közgyülését, amelyet ünnepivé avat, hogy az egyházkerület püspökét, Geduly Henrik dr.-t jubilálni fogják 20 éves főpásztori szolgálata alkalmából. A püspök hivatalos munkajelentésében többek között ezeket irja:

Az állam részéről az egyes kormányhatóságokkal való érintkezés viszonylatában jóindulatú figyelmet, azonban törvényen alapuló igényeink kielégítése körül a gazdasági és pénzügyi helyzetből folyó korlátozásokat is tapasztaltunk. Azt mondják, ez világválság, ennek elmulását türelemmel kell kivárni, akkor majd minden jóra fordul. Azt mondják vigaszul, hogy ennek az állapotnak fenekestől való felfordulási viszonyai rá fogják kényszeriteni a világ pénzhatalmait a hitelkérdések összefogó rendezésére és akkor nyilik meg majd a szebb jövő lehetőségének reménye, az emberiség, Európa, hazánk és egyházaink népe előtt. A felekezetek közti helyzetről csak annyit jegyezek meg, hogy, — végezte fejtegetéseit Geduly püspök, — annak minden vonatkozásban való békés kialakulása valamennyiünk hazafias és keresztény testvéri érzéseinek egyik legbensőségesebben ápolt vágya és törekvése és mi volnánk a legbodogabbak, ha annak teljesülését gátló akadályok mindenestől elhárulnának.

Egy zürichi kocsmáros kiirtotta négytagu családját a luganoi tavon

Leánya holttestét magához kötötte és a tóba ugrott.

Zürich, szept. 3. A lugánói tóból egy zürichi kocsmárost és 18 éves leányának egymáshoz kötözött holttestét huzták ki. A vizsgálat megállapitotta, hogy a kocsmáros feleségével és leányával csónakkirándulásra ment, de előzőleg már altatóport adott be hozzátartozóinak, amikor a szer megtette hatását, a kocsmáros revolverrel mindkettőt agyonlőtte, ezután leánya holttestét magához kötötte és beleugrott a tóba.

54 napos szünet után megnyiltak a német tőzsdék

27 SZÁZALÉKOS ÁRESÉSEK.

Berlin, szept. 3. Ma 54 napi szünet után egész Németországban ismét megnyilt a tőzsdei forgalom. A német és a nemzetközi pénzvilág érdeklődéssel tekint a tőzsdei forgalom alakulása elé, jóslásokba senki sem tud bocsátkozni. Sok függ a közönség magatartásától; a fizetési forgalom ujrafelvételekor, mint ismeretes, a közönség higgadt magatartást tanusitott. A külföld hangulatáról még kevesebbet lehet mondani; kétségtelenül befolyásolni fogja azt az a tény, hogy a devizarendelet értelmében a külföld a német értékeladások árát nem tudja valutára átváltani.

A bankirodák magatartása — a mennyire megállapithatluk — tartózkodó. A bankokhoz csak kevés megbizás futott be; ezek természetszerüen inkább eladási megbizások. Mindenki egyelőre árfolyamokat akar látni.

A tőzsde elnöksége — hir szerint — elhatározta, hogy az aránytalanul alacsony árfolyamokat nem ismeri el és az illető értékeket kikapcsolja a forgalomból és a jegyzésből. A nemzetközi tőzsdepapirok árfolyamának természetesen az illető külföldi jegyzésekhez is alkalmazkodniok kell.

A tőzsdetanács komoly figyelmeztetést intéz a tőzsde látogatóihoz, hogy óvják meg nyugalmukat és főleg, hogy ne terjesszenek hamis híreket.

A járadékpiac esetleges nyomott hangulatának ellensúlyozására Lombardbank létesült, hogy lehetővé tegye a lombardhitelt és elkerülhetővé tegye hogy azok, akiknek pénzre van szükségük, minden áron szabadulni akarjanak értékpapirjuktól.

Berlin, szeptember 3. Ma délelőtt nyitották meg hosszú szünet után a berlini értéktőzsdét. A nyitáskor még nem alakult ki forgalom és kurzusok sem voltak megállapithatók. Később a tőzsdeidő folyamán az első kétés IG Bergbau részvényben történt 115-ös kurzuson, a legutóbb hivatalosan jegyzett 142-es kurzussal szemben, ami 27 százalékos veszteségnek felel meg.

MEGMÉRGEZTE MAGÁT EGY SZEGEDI RENDŐRKAPITÁNY FELESÉGE.

Szeged, szept. 3. Csütörtökön délután lakásán holtan találták dr Wéber Árpád rendőrkapitány feleségét. A rendőri bizottság megállapitása szerint a fiatalasszony gázzal mérgezte meg magát. Bucsulevelet nem hagyott hátra. — Öngyilkosságának okát nem tudják megállapitani.

Hirek a szegedi egyetem és a miskolci üzletvezetőség megszüntetéséről

Szegedről jelentik: Szegeden nagy meglepetést keltett az a hir, hogy a takarékosság következtében meg akarják szüntetni a szegedi egyetemet és a táblát. — Az egyik szegedi párt most akciót inditott annak érdekében, hogy az összes szegedi pártok egyöntetüen foglaljanak állást a terv ellen. Ebben az ügyben egyébként rendkivüli városi közgyülést is tartanak majd.

Miskolcról jelentik: Miskolcon az a hir terjedt el, hogy a miskolci üzletvezetőséget megszüntetik és részben beolvasztják a debreceni üzletvezetőségbe. Bár a miskolci üzletvezetőségen még nem tudnak a tervről, de a cáfoló nyilatkozatok is megállapitják, hogy bizonyos tárgyalások, melyek takarékossági szempontok érvényesüléséről szólnak, folyamatban vannak.

A gyermekparalizis miatt bezárták az ovodákat

Dr Láng Sándor tisztifőorvos előterjesztést tett dr Vásáry István polgármesterhez, hogy tekintettel a gyermekparalizis veszedelmére, a szeptember 1-én megnyilt óvodákat zárassa be és **szeptember hó 15-ig szüneteltesse.**

A polgármester a főorvosi javaslat alapján haladéktalanul megtette a szükséges intézkedéseket és küldöncök utján értesitette az óvónőket a kisdedóvók bezárásáról.

Ez az intézkedés különösen helyénvaló volt, mert hiszen a gyermekparalizis elsősorban a kis gyermekeket veszélyezteti.

A hajduböszörményi gyilkos bűnügyében befejezték az utólagos tanukihallgatásokat

Dr Hetey Zoltán törvényszéki biró végezte el a bizonyitás kiegészitését -- A tábla valószinüleg még az ősz folyamán megtartja a fellebbviteli tőtárgyalást

A közönség körében két évvel ezelőtt nagy megdöbbenést keltett az a vakmerő rablógyilkosság, mely egy éjszaka történt Hajduböszörményben, ahol egy Biró Imre nevü ittas legény behatolt Bujdosó Bálintné házába és bestiális kegyetlenséggel meggyilkolta a védtelen öreg asszonyt. Miután az asszonnyal végzett, rátámadt Bujdosóné unokájára, a 11 éves Nagy Lajoskára és fojtogatni kezdte. A gyerek a fojtogatás közben eszméletét vesztette. Biró azt hitte, hogy meghalt és ott hagyta. Ezután a pénz után kezdett kutatni, de nem talált semmit.

A gyilkosságot másnap vették észre s azonnal megindult a nyomozás a tettes kézrekeritésére. — Biró Imre csakhamar a hatóság kezére került. Kihallgatása alkalmával tagadta, hogy ő követte el a gyilkosságot, noha Nagy Lajoska rávallott. Mikor látta a gyilkos, hogy egyre jobban szorul a nyaka köré a hurok, őrültnek tettette magát.

A hajduböszörményi rablógyilkosság ügyében a debreceni törvényszéken dr Jeney Sándor tanácselnök büntető tanácsa ez év májusában tartotta meg a főtárgyalást. A vádlott ekkor is ugy viselkedett, mintha őrült volna s az elnök kérdéseire értelmetlen, zagyva feleleteket adott és semmit sem akart tudni a gyilkosságról. Bujdosó Bálint unokájával is szembesitették Biró Imrét, akin még ekkor sem látszott semmi felindulás, vagy megbánás.

Mikor aztán a bizonyitási eljárás befejeződött, Biró Imre váratlanul abbahagyta a szinlelést. Ugy látszik, ezt a komédiát még az ő vasidegei sem birták tovább. Jeney elnök kérdéseire elmondotta, hogy igenis, ő gyilkolta meg Bujdosó Bálintnét, mert pénzhez akart jutni.

A törvényszék akkor rablógyilkosságért életfogytiglani fegyházra itélte Biró Imrét, aki az itélet ellen fellebezést jelentett be az itélőtáblához.

A nyár folyamán az egyik táblai tanács tanulmányozta az ügyiratokat. Ennek az eredménye volt az, hogy augusztus elején a tábla visszaküldte az iratokat a törvényszékhez azzal, hogy bizonyos momentumokra és több mellékkörülményre vonatkozóan néhány ujabb tanut hallgassanak ki. A bizonyitás felvételével dr Hetey Zoltán törvényszéki birót bizták meg, aki annak idején mint szavazó biró müködött a Jeney tanácsban s igy minden részletében ismeri ezt a szenzációs bünügyet.

Értesülésünk szerint Hetey biró már befejezte a bizonyitás kiegészitését és kihallgatta azokat a tanukat, akiknek vallomása fontos volt a még tisztázatlan mellékkörülményekre vonatkozóan. Az iratokat a kiegészitő tanuvallomásokkal együtt a törvényszék felterjesztette a debreceni itélőtáblához, ahol valószinüleg még az ősz folyamán megtartják a fellebbviteli főtárgyalást Biró Imre bünügyében.

SZERENCSÉTLENSÉG A NYIREGYHÁZI PÁLYAUDVARON.

Nyiregyházáról jelentik: Megrendítő szerencsétlenség történt a nyiregyházi Máv. pályaudvaron. A vasuti raktár végénél a felüljáró közelében a kihaladó szerencsi vonatról leugrott Ancsán József fütőházi szerelő és oly szerencsétlenül esett le, hogy a bal lába a vonat kerekei alá került. A kerekek a szerelő lába fejét bokáig lemetszették.

Ancsán a nyiregyházi fütőház mühelyében dolgozott és Ujfehértóról, ahol lakik, mindennap vonaton jött be. Tegnap délután a Szerencs felé haladó vonaton elbeszélgetett valakivel s csak az utolsó pillanatban vette észre, hogy a vonat elrobogott a fütőház mellett. — A vizsgálat megindult a szerencsétlenség ügyében.

Százezer pengő érlékü ékszert lopott egy cselédlány

Budapestről jelentik: Nagy arányu ékszerlopás ügyében inditott nyomozást az V. kerületi rendőrkapitányság. Dr. Krizsán Liviusz rendőrtanácsos elvált felesége, aki a Korall ucca 11. sz. házban lakik, ma reggel felnyitotta asztalának fiókját, hogy számbavegye ékszereit. Megdöbbenve vette észre, hogy összes ékszerei eltüntek.

Dr Krizsánné eltünt ékszereinek értéke 100.000 pengő.

A detektivek helyszini szemléje meglepő eredménnyel járt. A cselédleány fogasra akasztott kabátjának zsebében megtalálták az eltünt ékszereket.

A tolvaj leányt azonnal bevitték a rendőrségre. Az ékszerek átvizsgálása most van folyamatban.

Egy detektiv a szekrényből nézte végig a kasszarablást, hogy az utolsó pillanatban elfoghassa a tettest

Egy miskolci detektiv bravuros fogása

Miskolci tudósitónk irja: Flmrevaló izgalmas jelenetek között leplezett le a miskolci rendőrség szerdán délután egy veszedelmes házitolvajt, aki hónapokon keresztül hamis kulcs segitségével rendszeresen fosztogatta gazdája Weirtheim-szekrényét. A szobában levő szekrényben megbujt detektiv éppen abban a pillanatban lépett elő a rejtekhelyéből, amikor a tolvaj újabb zsákmányával odébb akart állni.

Marinov Jordán pékmester a napokban észrevette, hogy a Wertheim-kasszában őrzött pénzéből hiányzik. — Minthogy a Wertheim-kassza zárja sértetlen volt, úgy gondolta, hogy való szinüleg tévesen számolta meg az összeget. Két nap mulva ujbói hiányt fedezett fel Marinov Jordán és most már kétségtelenné vált előtte, hogy tolvaj garázdálkodik a Wertheim-kasszában.

A GYANU.

A felfedezés után a rendőrségre sietett, ahol feljelentést tett a kasszarabló ellen, aki úgylátszik rendszeresen megdézsmálta gazdája otthonőrzött pénzét. A rendőrség gyanuja Bartók Ignác 29 éves péksegédre irányult a nyomozás során. Marinov hitetlenkedve fogadta a detektívek közlését, mert Bartók Ignácot a leghűségesebb alkalmazottjának tartotta.

A detektívek ennek az információnak az ellenére is, több jelből arra következtettek, hogy helyes nyomon járnak. Minthogy azonban Marinov Jordán ártatlannak tartotta segédjét és nem akarta, hogy vele szemben kellő bizonyítékok nélkül fellépjenek, a rendőrség emberei elhatározták, hogy tőrbecsalják Marinov Jordán tolvaját.

A SZEKRÉNY TITKA.

Szerdán délután 5 óra tájban felkérték Marinovot, hogy távozzék el otthonról és a távozását megfelelő formában hozza tudomására az összes alkalmazottaknak. A pékmester meg is fogadta a tanácsot, de távozása előtt még módját ejtette, hogy az egyik detektív elrejtőzködjék abban a szobában levő szekrényben, ahol a Wertheim-kassza állott.

Röviddel azután, hogy Marinov Jordán eltávozott, a szoba ajtaja felnyilt és az ajtó előtt körülnézve óvatos, csendes léptekkel besurrant a szobába a lopással gyanusított péksegéd: Bartók Ignác. A szekrénybe bujt detektív a hasadékon keresztül lélekzetvisszafojtva figyelte a szobába osont Bartók minden mozdulatát.

A péksegéd, miután meggyőződött, hogy „senki sem látta" a szobába lépését, nyugodtan elővett a zsebéből egy kulcsot és szinte megszokott biztos mozdulatokkal máris beleillesztette a zárba.

A LELEPLEZÉS.

A detektív pattanásig feszülő idegekkel nézte végig, amint Bartók a felnyitott Wertheim- kaszában hozzákezdett a pénz megolvasásához, majd levette a maga „százalékát" és miután zsebébe gyürte a bankókat és bezárta a Wertheim-kassza ajtaját, ujból ki akart osonni a szobából.

Már az ajtónál volt, amikor a detektiv kiugrott a szekrényből és leleplezte a halottsápadttá vált, és egész testében remegő kasszatolvajt.

— Nem tagadok semmit, — nyögte ki Bartók Ignác az első meglepetésében lesujtva.

A detektív társai segítségével előállította Bartókot a rendőrségre, ahol töredelmes beismerő vallomást tett.

MOTORKERÉKPÁR TAKARÉKKÖNYV, KÉSZPÉNZ.

Áprilisban egy alkalommal véletlenül hozzájutott a Wertheim-kassza-kulcshoz és arról néhány óra alatt, mielőtt még a kulcs eltünését észrevették volna, pontos és élethű másolatot készittetett.

Az úklulcs segitségével azóta csaknem minden nap megdézsmálta a kassza tartalmát.

A lopott pénzt részben bankba tette, részint elköltötte, részint pedig a lakásán rejtegette.

Sikerült is megtalálni egy 500 pengős bankbetét-könyvet és a lakása padlásán 700 pengőt elrejtve.

Bartók állitása szerint körülbelül 1500 pengő körüli összeget vitt el apródonként a kasszából. A rendőrség szerint azonban lehetséges, hogy még ennél is több a pékmester kára,

mert még nem tudott elfogdható felvilágositást adni a péksegéd, hogy miből szerezte a nála talált 8 darab értékes aranygyürüt és motorkerékpárját.

KÉT MAGYAR FIU UTJA MOTORBICIKLIN A VILÁG KÖRÜL.

Két magyar fiatal ember, Apró Kálmán és Faludi Alfréd 1923 óta járja motorbiciklin a világot. A fiatal emberek bejárták már Európát, Ázsiát és Afrikát. Augusztus 30-án érkeztek magyarországi körutjuk során Budapestre. Szeptember közepe táján indulnak tovább, a Balkánon keresztül Indiába, onnét pedig hajóval a Csendes óceánon keresztül Dél-Amerikát fogják majd keresztülutazni.

Nemcsak hirdetek de valóban olcsón adok el szemüveget és csipetőt. Javitásokat azonnal elkészitek.
Löbl látszerész, Piac-utca 63.

A 13-hónapos év terve

Az egyházak állásfoglalása a naptárreferm ügyében
A Vatikán ellenzi, a protestáns egyházak pártolják

A Magyar Kurir jelenti: A genfi Népszövetség szakbizottsága a naptár reformjáról olyan tervezetet dolgozott ki, amelyben az év tizenhárom hónapból állana, minden hónap 28 napos volna és a katholikus egyház változó ünnepei meghatározott napokra esnének. — A népszövetség naptárreformjának kérdésében a Vatikán a legutóbbi időben állást foglalt. Ezt az állásfoglalást a Vatikán hivatalos lapja az „Osservatore Romano" ismerteti most.

A Vatikán szerint semmiféle elfogadható ok nincs arra, hogy a szent zsinatok határozmányai által évszázadok óta tiszteletben tartott és bevált tradiciók félretétessenek. A naptárreform kérdésében az a Szentszék álláspontja, hogy még akkor is, ha kimutatnák, hogy az egész világegyetem közös üdve és érdeke kívánja a naptárszámitásnak az anyaszentegyház tradicijával ellenkező bármely reformálását, azt az anyaszentegyház csakis abban az esetben tudná magáévá tenni, ha egy ujból összehivott ökonomiai zsinat a reformjavaslatot megtárgyalná.

A görög nem egyesült ortodox egyház a Vatikán határozatától tette függővé a maga álláspontját.

Az anglikánok szerint semmiféle dogma nem tiltja a naptárreformot, igy tehát abba eleve beleegyezik, azzal a feltétellel, ha azt a keresztény vallás felekezetei is óhajtják. Az Északamerikai Egyesült Államok evangélikus nagytanácsa, továbbá a németországi és a svájci reformátusok közös értekezlete minden fenntartás nélkül egyezett bele a naptárreform megvalósitásába.

A Zenekedvelők Köre jövő évi programja

A tagok egyre nagyobb számban jelentkeznek

A Zenekedvelők Köre elnöki tanácsa Márk Endre m. kir. udv. tanácsos polgármester elnöklete alatt tegnap tartotta müsormegállapitó gyülését, melyen megjelentek többek között dr Magoss Györgyné, Perjéssy Mihály táblai **tanácselnök, dr Fornét Luis Gaston egyetemi tanár, P. Nagy Zoltán** zeneiskolai igazgató, dr Kuthi Sándor ügyvéd, Fáy Árpád és **Szabó Emil** zeneköri titkárok stb.

Márk Endre üdvözölte a megjelenteket és örömmel jelentette, **hogy a nehéz viszonyok dacára a tagsági jelentkezések olyan szép számmal folynak, hogy a Kör jövője mindenkép biztositva van. A negyedszázados multra visszatekintő nagy kulturegyesület a város szellemi életének oly pillérje, melynek fenntartása még a nehéz viszonyok közt is közérdek.**

Dr **Kuthi Sándor**, az intézőbizottság elnöke terjesztette elő a jövő évi programot, melynek összeállításánál három szempontra ügyeltek: a magas nivó betartására, a magyar zenei élet igényeire, végül a mai sulyos viszonyokra.

Minthogy a világhirü nagy magyar müvészek külföldön ma is oly tiszteletdijakat kapnak, melyeket egy vidéki Kör nem bir el, — egyedül **Dohnányi** Ernő nagylelkü mérséklete tette lehetővé az ő szereplését, mert Németh Mária, Alpár Gitta, Pataky Kálmán tiszteletdijai nem a mi viszonyainkhoz vannak mérve.

A velünk barátságos viszonyban álló államok nagy zenei szervezeteinek köszönheti a Kör, hogy viszonosság cimén mégis egészen elsőrangu és világviszonylatban is márkás müvészeket adhat ez évben is és semmivel sem marad a tavalyi nivó alatt. Az olaszok részéről Guglielmetti Anna Mária, a tavalyi szenzációs sikert aratott nagy müvésznő, egy uj koloratur csillag: Gina Batt-Pagini, a németek részéről Kulenkampf György, a német hegedümüvészetnek Kreislerrel együtt legnagyobb értéke, Leuer Hubert kamaraénekes lesznek az öt bérleti hangverseny müvészei, a népszerü és rendkívüli hangversenyek müvészeit pedig az uj magyar müvészi avantgárdából válogatja ki az illetékes tényezők meghallgatásával a Kör s igy módot ad az uj tehetségeknek, hogy oly hozzáértő és előkelő zeneértő közönség, mint a debreceni előtt bemutatkozhassanak.

Közben járt a Kör a Bika uj tulajdonosánál egy koncertfüggöny és a müvészszobába külön bejárat létesitése tárgyában és kellő megértésre talált.

Fáy Árpád titkár jelentette, hogy a tavasz óta komoly tárgyalások folytak a vasutas zenekar vezetőivel illetékes hely óhajára bizonyos együttmüködésre, de mig ez az együttmüködés a Mozart ünnepben kifejezésre juthatott, a praktikus kivitelnek a vasutas filharmónia szervezeti és igazgatási szempontjai miatt akadályai merültek fel, melyek miatt a Kör sajnálatára és az idény előhaladott voltára tekintettel ebben az évben megállapodásra nem juthattunk.

Az intézőbizottság reméli, hogy jövőre találni fognak megfelelő plattformot, mert a Kör oly nobilis és méltányos javaslattal jött elő, mely az együttmüködésnek alapja lehet és igy a város közönsége egy intézményre koncentrálhatja zenei érdeklődését.

A jelentésekhez dr Magoss Györgyné és Fornét Gaszton szóltak hozzá és teljes elismeréssel fogadták, hogy a mai viszonyok dacára is ily pompás, világvárosi müsort tudott a Kör adni.

Perjéssy Mihály különösen helyesli a Kör azon álláspontját, hogy a magyar tehetségeknek utat akar nyitni, de szeretné, ha a külföldön élő magyar művészek e nehéz időkben müvészetükkel jobban szolgálnák a hazai magyar kulturát.

Szabó Emil titkár utal a soproni polgármester kijelentésére, hogy a bécsi opera tagjait sokkal kisebb tiszteletdijért kapja Sopron, mint a budapestit. A Kör mindent el fog követni, hogy a külföldi nagy magyar müvészeket hangversenyekre megnyerje.

Perjéssy Mihály és Fornét Gaszton bejelentették, hogy maguk részéről mindent el fognak követni, hogy a hivatása magaslatán álló Kör tagjai minél nagyobb taglétszámra tegyen szert.

Bárdos Géza pénztáros jelentése után, ki a tagok létszámának örvendetes gyarapodásáról számolt be és megemlítette, hogy dr Lukács József, a Kör elnökségi tagja, tisztét és helyét megtartotta, amit a Kör örömmel vett tudomásul, Márk Endre megköszönte az érdeklődést és a gyülést bezárta.

Mit kell tudni a gyermekparalizisről és hogyan kell védekezni ellene?

A gyermekparalizis egyik legsulyosabb betegsége a gyermekkornak, amely főképen a 3—6 éves gyermekeket támadja meg, de idősebb gyermekek között is pusztithat, sőt felnőttek között, ha ritkán is, de előfordul. A betegség okozóját nem ismerjük. Noguchi egy filtrálható virust tart kórokozónak, mely majmokra átoltva, a majmokat megbetegitette.

A betegség 8—10 napig lappang és hirtelen lép fel. Magas láz kiséretében rendkivül erős, általános érzékenység, gyengeség, bágyadtság és feltünő izzadás lepi meg a gyermeket. Hülésnek, influenzának, gyomorrontásnak tartják a szülők e kezdeti tüneteket. Egykét nap mulva hirtelen bénulás azután elárulja már a betegség rosszindulatát. Rendszerint az alsó végtagok bénulnak meg, de a test bármelyik részén beállhat a bénulás. E bénulások később visszafejlődhetnek, de állandósulhatnak is és okozói azután a gyermek nyomoruságának.

A betegség megelőzése abban áll, hogy szigoruan kerülendők azok a házak, ahol ilyen betegségben szenvedőket kezelnek, de kerülni kell mindazon helyeket, ahol beteg gyermekek vannak, mert nem tudni, nem gyermekbénulás fejlődik-e a látszólag jelentéktelen hurutos betegségből. Mihelyt a gyermeken valami gyanusat észlelnek, azonnal orvost hivjanak, hogy az megtegye a szükséges intézkedéseket. Ujabban a világhirü Móró professzor ajánlatára szülői vért fecskendeznek be a gyemekbe — azon tapasztalásból kiindulva, hogy a felnőttek aránylag ritkán betegednek meg, mert vérük valamilyen védőanyagot tartalmaz. — Ez körülbelül három hétig mentesiti a gyermeket és ha járvány van, a védőoltást meg lehet ismételni.

Az izoláláson és a védőoltáson kivül természetesen mindennemü védekezést meg kell tenni, ami más fertőző betegségek elháritásánál is szokásos. Különösen a száj- és orrüreg fertőtlenitésére kell gondot forditani. (Dr.)

Mi lesz a Bocskai első bajnoki mérkőzésének eredménye?

Az idén is megrendezzük a »Debreczen« sport-tippversenyét. — Az első dij egy szabadjegy a Bocskai—Nemzeti jövő vasárnapi meccsére.

Vasárnap, azaz szeptember 6-án kezdődik meg a tulajdonképpeni bajnoki szezon, amikor a nagycsapatok is startolnak. A Bocskai az első bajnoki mérkőzését Szombathelyen játsza a Sabária ellen. Nagyon sok függ attól, hogy az uj játékosokkal megerősitett debreceni csapat startja hogyan fog sikerülni. Reméljük a legjobbat.

A »Debreczen« szerkesztősége egyébként ezuttal is megrendezi tippversenyét, mely iránt bizonyára ebben a szezonban is olyan nagy lesz az érdeklődés, mint a tavasszal. — A jutalomdijak a következők:

1. dij: Egy szabadjegy a Bocskai—Nemzeti szeptember 13-iki debreceni bajnoki mérkőzésére.

2. dij: Egy értékes könyv.

3. dij: Egy értékes könyv.

Az alább közölt szelvényt szeptember 6-án, vasárnap déli 12 óráig kell bedobni a »Debreczen« postaládájába, mely a kiadóhivatalban van kifüggesztve. Mindenki annyi szelvénnyel pályázhat, amennyivel akar.

A Bocskai-Sabaria

szeptember 6-iki mérkőzésének eredménye tippelésem szerint:

... : ...

a ..... javára.

Név: .....

.....,

Lakás: .....

.....,

ARANY BIKA SZÁLLÓ R. T. -- ARANY BIKA OTTHON.

Az Arany Bika Otthon az Ön garzonlakása.

Előnyeit tiz pontban soroljuk fel:

1. Kényelmes, tiszta, világos szoba.
2. Ingyen központi fütés és világitás.
3. Éjjel-nappal hideg, meleg folyóviz.
4. Előzékeny, megbizható kiszolgálás.
5. Társalgó, hall, olvasó, folyóiratok.
6. Lift díjtalanul éjjel is.
7. Hetenként egyszeri gőzfürdő.
8. Olcsó fehérnemü mosás és javitás.
9. Kedvezményes ruhavasalás, cipőjavitásról gondoskodunk.
10. Félárujegy a Vigmozgóba.

Egyágyas szoba havi 50 pengőtől Kétágyas szoba (hetenként 2 gőzfürdővel) havi 80 pengőtől.

Az OTTHON lakóinak: Reggeli, ebéd, vacsora a Bika étteremben havi 100 pengő, vagy étlap szerinti étkezésnél 20 százalék engedmény.

Az OTTHONBAN megszüntettük a borravalót. Kiszolgálás cimén tiz százalékot számitunk.

A Homokkert rendezése

Irta: Kövér Gyula.

A város vezetősége a Sesctakert rendezése után a Homokkert szobályozását vette tervbe. Az előmunkálatokat a város műszaki üszosztálya már elkészitette nagyobb részben és most a Homokkert telektulajdonosaitól függ, hogy a Homokkert végre rendezett városrésszé alakuljon átal és véglegesen kivetkőzzön a kertségi jellegből.

A Homokkert, mint a kertségi telepek közt a legrégebben megült helyek egyike, dacára lakosságának számaránya és intelligenciája folytán nem mutatja azt a fejlődést, melyet némely később alakult telepek elértek. Mi volt ennek oka? A Homokkert uccáinak rendezetlen állapota. Ugyanis az egy Szabó Kálmán ucca kivételével a többi zeg-zugok, zsákuccák. Némelyik olyan állapotban van, hogy járművel megközelíteni bajos dolog. Sőt az Oláh Károly ucca vége valóságos labirint, ahol a járatlan könnyen eltéved. Ilyen körülmények közepette aztán nem csoda, ha a Homokkert nem tudott úgy fejlődni és kellőképpen kiépülni, mint ahogy a városhoz való közelsége miatt arra predesztinálva volt, mert ugyan kinek lett volna kedve építkezni olyan helyeken, ahol egy tűzvész esetén porrá égett volna minden értéke, mivel a tűzoltóság hozzájutni képtelen. Isteni szerencse, hogy évtizedek óta a Homokkertben nem támadt tűzvész.

A város polgármesterének dr. Vásáry Istvánnak intenciója — ki a Homokkert részleges rendezésébe nem ment bele — hogy nemcsak a meglévő uccák fognak szabályozást nyerni, hanem a rendezés következtében uj uccák is keletkeznek. Jóllehet, hogy Ezeknek az uj uccáknak létesítését ez idő szerint a közérdek nem kívánja ugyan, de mivel ezen uj uccák a térképre vannak rajzolva és ezekre való építkezést annak, aki kéri engedélyezni kell: a mizerábliis állapotok elkerülése végett, a jövőre való tekintettel a többi uccákkal együttesen rendezni kell ezeket is. Helyes.

Azonban legyünk elkészülve arra mi, Homokkertiek, hogy városrészünk rendezése a részükről való anyagi áldozathozatal nélkül nem megyen. A Sestakertnél is alkalmazták, tehát minálunk is érvényes lesz a külsőségi részekre hozott szabályrendelet, amely szerint a kertségek és telepeknek közművekkel való ellátása, az érdekelt lakosságot terheli, mert a város nem járult hozzá semmivel sem.

Ennek tudatában vagyunk régen. Mikor egyre-másra intéztük kérvényeinket a város vezetőségéhez a rendezés végett: számoltunk ezzel is. Tudatában vagyunk annak is, hogy uccáink rendezése, telkeinknek értékesebbé tételét vonja maga után, ez áldozathozatal nélkül nem lehetséges. Első pillanatra talán elképzelhetetlennek fogjuk találni, hogy a rendezéssel felmerülő terheket összességében mi magunknak kell viselni, ám de figyelembe kell venni azt, hogy a Homokkert rendezése megérett és azt elodázni már tovább nem lehet és bármikor következzék is be, a hozzájárulást, a költség viselést el nem lehet kerülni. Máskülönben — amint értesülve vagyok — a terhek miként való megosztása tekintetében a város teljesen ránk bizza a megegyezést, ami azt jelenti, hogy a Homokkert rendezéséhez felmerülő költségekhez hozzá kell járulni minden homokkerti birtokosnak az előre megállapodott kulcs szerint.

Erre nézve a kertgyülést fogunk összehivni, amikor is határozatot hozunk. Felhivom jó előre a birtokos társaim figyelmét erre a Homokkertre nézve fontos és mélyreható ügyre.

Letartóztatásakor hasba lőtte magát egy betörőbanda vezére

Kaposvár, szeptember 3. A csurgói főszolgabirói hivatalból julius 15-én ellopták a járás 32 községének kasszakulcsát. Ugyanekkor betörtek a községházára is, ahol megfurták a pénztárt és mintegy kétezer pengőt vittek el.

A nagykanizsai rendőrség kedden értesitette a csurgói rendőrséget, hogy elfogták Mikó Dénes és Král József fiatalembereket, akik beismerték, hogy a két betörést ők követték el.

A fiatalembereket Csurgóra kisérték és itt kihallgatták őket. — állomásuk szerint tagjai voltak annak a betörő bandának, melynek Csölle György zselic-szentpáli vendéglős volt a feje.

Amikor az egyik csendőr erre kiment Zselic-szentpálra, hogy Csöllét letartóztassa, mielőtt a csendőr megakadályozhatta volna, Csölle hasbalőtte magát. Beszállitották a kaposvári kórházba.

A csendőrségnek az a feltevése, hogy Csölle és bandája követte el a kaposvári reálgimnáziumban is a betörést, ahonnan 800 pengőt vittek el és ez a banda követte el az utóbbi időben a Dunántul nagyobb városaiban véghezvitt kasszafurásokat is. A nyomozás most ebben az irányban is folyik.

A bortermelés válsága

A szőlő- és borgazdaság megmentését sürgetik a szőlősgazdák memorandumukban.

A szüret előtt a szőlősgazdák érdekképviseletei ujból mozgalmat inditottak, hogy ismételten rámutassanak a magyar szőlő és borgazdaság életbevágó gazdasági és szociális fontosságára s az illetékes kormánytényezőket a szőlőgazdaságot fenyegető veszély elháritására kérjék. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének igazgatóválasztmánya memorandumot dolgozott ki, amelyet megküldött a képviselőház ugynevezett borászati blokkja tagjainak, ugyszintén az illetékes kormánytényezőknek is. A memorandum mindenekelőtt kimutatja, hogy a szőlővagyon és a felszerelés értéke 1.2 milliárd pengőre tehető. A magyar szőlő- és borgazdaság körülbelül kétszázhusz—kétszázharmincezer munkás foglalkoztat, de ha ehhez a számhoz hozzászámitjuk a családtagokat, a felügyelőszemélyzetet, a kádárokat és a szőlészettel egyébb irányban összeköttetésben lévő munkásokat is, ugy kereken nyolcczázezer ember megélhetése füződik ehhez a gazdasági ághoz. A foglalkoztatott munkások száma tehát az egész magyar ipar munkásszámát is meghaladja.

Ezzel szemben a magyar bor- és szőlőgazdaság 370 ezer kat. holdon a mult esztendőben a tulalacsony borárak ellenére is 110.2 millió pengő értékü termelést mutatott, viszont az idei buzatermés csupán százhetven millió pengő értéket reprezentál két millió holdon. Ezek az adatok azt igazolják, hogy a magyar szőlő és borgazdaság szanálása előtt kitérni nem lehet. A szőlősgazdák azon a véleményen vannak, hogy az ország nehéz, sulyos helyzete se következett volna be olyan hirtelen, ha a magyar szőlő- és borgazdaság létfeltételeit az érdekeltségek által számtalanszor javasolt módszerekkel idejében megteremtik.

A memorandum a magyar szőlő- és borgazdaság megmentése érdekeiben három megoldási módot javasol. Nevezetesen megoldásra vár a belső elhelyezés kérdése. Ennek első feltétele a borfogyasztási adó feltétlen eltörlése, amit évek hosszu sora óta követel a bortermelő érdekeltség, mert ez a kiinduló pontja a további rendszeres borpolitikának. — Ma száz százalékkal nagyobb a borfogyasztási adó a termelési árnál.

A borkérdést alaposan a szeszipar és szeszértékesités átreformálása nélkül nem lehet megoldani. Ezzel kapcsolatban a szőlősgazdák azt szorgalmazzák, hogy fogyasztási szeszre és ecetre csak bor- és gyümölcspárlatot lehessen felhasználni. Az export-szeszre olyan összegeket fizetünk rá, hogy annak felhasználásával a borkérdést is meg lehetne oldani.

Ebbe a kérdés-komplexumba tartozik még a bor szabadabb forgalmának biztositása. Az italmérési törvényt ugy kellene módositani, hogy bort bármely termelő csupán előzeets bejelentés kötelezettsége mellett bárhol kimérhessen. A komoly borkivitel csak a belső elhelyezés biztositása után valósitható meg. Szükség volna egy erős kiviteli szindikátusra, — amely monopolizált helyzetet élvezne. Ez a szindikátus a ma még meglevő és müködő kereskedelmi vállalatokból állana, amelyhez nagyobb termelők, vagy termelő csoportok is csatlakozhatnak, de csakis egészséges készáruval. — A magyar csemegeszőlőtermelés csak akkor lehet rentabilis, ha a borkérdés megoldódik, mert a szőlőtermelés alaptermékе a látszólagos ellentmondás ellenére is nem szőlő, hanem a bor. Természetesen szükség van a csemegeszőlőtermelés állami támogatására is és itt a legelső feladat az, hogy a csemegeszőlőre átoltott szőlő két-három évi adómentességet kapjon. Amig a bor belső elhelyezésének problémáját meg nem oldják, addig a magyar szőlő és borgazdaság helyzete még jobban sulyosodik.

Háziasszonyok figyelmébe!

Nyaralásának befejezésével bizza lakásának rendbehozását a Takaritási Vállalatra, ki szavatosság mellett irtja a **poloskát,** tisztitja a parkettet és a lakásban levő rezeket.

Takaritási Vállalat, Nap ucca 3. sz. Telefon 17-85.

Milyen idő volt és milyen idő várható

Nyugat felől alacsony nyomású alakulatok hatolnak előre az európai szárazföldön. Az elsőnek a centruma már eljutott Dél-Skandináviáig, a másiké a La Manche-csatorna bejáratánál van. Mindkét alakulattal erős időrosszabbodás jár. Derült edőjárás inkább csak Dél-Keleteurópában uralkodik.

Hazánkban tegnap az Alföldön és a Dunántúl délkeleti részein kisebb esők voltak. Kiskunhalasról 8 milliméter csapadékot és zivatart jelentettek. Az idő mérsékelten meleg volt. Reggel kiterjedt ködök voltak az Alföldön.

Időjóslás: Esőre, zivatarra hajló idő, egyelőre lényeges hőváltozás nélkül.

Kitünően sikerült a vendéglősök és kocsmárosok nyári mulatsága

A legteljesebb siker jegyében zajlott le tegnap este a debreceni vendéglősök és kocsmárosok szakosztályának szokásos évi nyári mulatsága a Molnár Lajos-féle vendéglőben, a nagyerdei vigadóban.

A népszerü mulatságra már a kora esti órákban tömegesen érkeztek a vendégek, akiket a mulatság megkezdéséig Hajdu Bandi cigányzenekara szórakoztatott művésziesen előadott magyar és modern nótáival.

A mulatságon az ipartestület részéről Lechner Lajos jegyző és Jándy Ferenc h. jegyző jelentek meg. Ugyancsak megjelent a debreceni iparostanonciskola igazgatója, Politzer Adolf, valamint a debreceni vendéglősök nesztora, a hírneves Kemény János bácsi. Képviselve voltak ezenkívül a többi iparágak is.

Éjjel 11 órára már teljesen megteltek a vigadó termei és egyszerre csak a hírneves Hajdu Bandi cigányprimás hegedü hurjain víg csárdás hangzott fel, amely megnyitotta a táncmulatságot.

A megjelentek a legjobb hangulatban a kora reggeli órákig maradtak együtt. A megjelent urasszonyok és urhölgyek névsorát lapunk következő számában fogjuk közölni.

— **Levente foglalkozás kezdete.** Értesitem a testgyakorlás köteles levente ifjuságot, hogy a levente foglalkozás szeptember 6-ik napján kezdődik. Minden levente annál az oktatónál, abban az időben és azon a helyen tartozik megjelenni foglalkozáson, ahova 1931 juniusig járt. Mulasztások e naptól számitanak.

ÉSZT VENDÉGEK BUDAPESTEN.

Budapest, szept 3. Mult évben zajlott le Helsinkiben a turáni népek kongresszusa, amelyen 380 főnyi magyar küldöttség vett részt. Ezt a látogatást viszonozták most az esztek, akik Bécsből a gyorsvonattal Budapestre érkeztek csütörtökön este. A pályaudvaron magyar küldöttség fogadta őket.

Beszélgetés Halász Lászlóval, a prágai Német Operaházban

Prága, augusztus hó.

Átlag minden évben egyszer felbukkan Debrecen uccáin *Halász* László érdekes egyénisége. Debrecenben ma már mindenki ismeri ezt a nevet, de nemcsak itt, hanem külföldön is megbecsült a fiatal magyar zongoraművész és karmester neve.

Én, aki eddig csak interjukon keresztül, no meg a koncertekből tartottam kapcsolatot Halász László művészetével, igazán örültem, hogy végre dolgozószobájában, igazi otthonában: a próbateremben találkozhatom vele.

Mikor a hamburgi gyors a prágai állomásra befutott, már ott várt rám Halász László. Pompás Wanderer kocsiján hamar lakásán vagyunk, ahol ismerős fogad bennünket: egy valódi magyar puli kutya. Először megugat, de mikor magyarul szólok hozzá, megismeri a hazájabelit és boldogan nyalja meg a kezem. Bodrival egyszerre megkötöttük a barátságot!

Azután pompás autóséta következett Prága városában. Végigszáguldtunk a Vencel-téren, megtekintettük a villanegyedet, megnéztük a modern házakat. Sokáig barangoltunk a régi negyedben, a kopott házak, apró boltok ódon birodalmában.

Végül felmentünk a várba. Az alkonyi napsütésben előttünk feküdt Prága teljes szépségében. A város közepén mint ragyogó ezüstcsík huzódik végig a Moldva-folyó; két oldalán a házak tömege, a templomok zöld tornyai kimagaslanak a házak végtelen tömegéből. Alattunk a vár terraszai, arrébb a régi negyed jellegzetes házai. Meglepő látvány!

Este egy órát töltöttem Halász László dolgozószobájában. A prágai Deutsches Operhaus-ban két nap mulva megkezdődik a szezon. Este hat órakor a »kiskapu«, a folyosók próbára igyekvő művészekkel vannak tele. A szinházban a közelgő szezon izgalma uralkodik.

Bevonulunk a debreceni művész szobájába. Pár perc mulva már megérkezik a mai »delikvens«, az operaház egyik igen tehetséges fiatal baritonistája. A »Nürnbergi mesterdalnok« egyik dalnokszerepét kell betanulnia.

A munka megkezdődik. Halász László ujjai végigszáguldanak a zongorán. A szoba Wagner szellemével telik meg. Azután a művész énekelni kezd. A próba megkezdődött.

Nehéz munka! A baritonista kiváló erő, mégis Halász Lászlónak éppen elég dolga van vele. Zongorázik, énekel, játszik, zongoráz egyszerre. Látszik, hogy most minden idegszálával a zene rabja.

A baritonista valamit eltéveszt. Halász László leinti, ujra kell neki énekelnie. Ez ötször egymásután igy megy. A partiturában nehéz részek következnek. Szinte taktusonkint haladnak előre. Halász László szakadatlanul magyaráz, már beleizzad a munkába. De az eredmény nem marad el: a baritonista egyre hibátlanabbul énekel és végül a Wagner muzsika fenséges akkordjai kristályos tisztaságban szárnyalnak fel.

A nehéz munka után jól esett egy nagy séta. Végigjártuk Prága kivilágított uccáit. Fény, forgalom, ragyogás. Halász László most terveiről beszél. Lehet, hogy jövőre már Prágát is ott-

ASPIRIN
TABLETTA
rheumatikus fájdalmaknál
és meghüléseknél
BAYER

hagyja, Németország felé gravitál. A tehetségek érvényesülésének itt még nagyobb tere van.

A prágai délután és este Halász László érdekes társaságában szinte elrőpül. Tíz órakor meleg kézfogással bucsuzunk az állomáson a budapesti gyors előtt:

— A viszontlátásra Debrecenben!

Debrecenben, Prágában, vagy talán Berlinben! Ki tudja? Művész hazája széles e világ!

Dr. Ny. L.

A pénzpiac enyhüléséről ad számot a Nemzeti Bank kimutatása

A Magyar Nemzeti Bank jegyforgalma az augusztus 31-iki kimutatás szerint az augusztus 23-iki forgalommal szemben 6.4 millió pengővel csökkent. Augusztus hónap utolsó üzleti hetében az enyhülés folytatódott. A váltótárcaállomány az utimó ellenére 900.000 pengővel emelkedett. Az érc készlet, devizaeladások révén, 3.9 millió pengővel csökkent. A zsiróköveteléseknél

az állami számlákról 27.9 millió pengő folyósittatott,

egyéb számlákra pedig 25 millió folyt be ,úgy hogy végeredményben a csökkenés 2.9 millió pengő. Az „Egyéb követelések" 4.3 millió pengő apadást, az „Egyéb tartozások" ellenben 1.9 millió pengős emelkedést mutatnak.

A jegyforgalom a kimutatásban 414.6 millióval szerepel, az érckészlet 125 millió, míg a váltótárca 396.6 millió pengőt tesz ki. Az állam zsirókövetelése 30.4 millió pengő.

Elitélt valutaüzérek

Zugforgalomban akartak dollárt eladn

Budapest, szept. 3. Máthé járásbíró tárgyalta a második valutaüzérkedési pert, amelynek három vádlottja volt: Grünfeld Ignác szatmári textilkereskedő, Einzel József budapesti hitközségi alkalmazott és Fränkel Sándor budapesti textilkereskedő. A vár szerint

Grünfeldék dollárral akartak üzérkedni,

egy detektív azonban lefogta őket és bekísérte a rendőrségre mindhármukat.

Grünfeld Ignác tett először vallomást. Az idős kereskedő izgatottságtól elfuló hangon terjesztette elő védekezését.

— Nagyságos bíró úr, csak a tiszta igazat mondom, — kezdte Grünfeld

olyan ártatlan vagyok ebben az egész ügyben, amilyen ártatlan egy ember csak lehet.

Hétfőn hajnalban érkeztem meg Budapestre, hogy bevásárolja és magammal hoztam 423 dollárt. Fränkellel egy kávéházban találkoztam össze, akit viszont Einzel József, régi ismerősöm mutatott be. Einzel azt mondta, hogy Fränkel jónevű textilkereskedő, akinél előnyösen vásárolhatok. Később elmentünk Fränkel lakására. Fränkel azzal hagyott ott bennünket, hogy elintézi a pénzváltás kérdését és azután visszajön.

Vissza is jött egy idegen úr társaságában, aki tulajdonképpen egy detektív volt

és be is kísért valamennyiünket a rendőrségre.

Einzel Józsefet hallgatta ki ezután Máthé bíró. A hitközségi alkalmazott hasonlóképpen adta elő a történteket. Fränkel már részletesebb vallomást tett és elmondta, hogy tulajdonképpen

agent provokatőrök hálójába került.

A járásbíróság kihallgatta ezután Kepes Ferenc államrendőrségi detektívet, aki előadta, hogy

Fränkel Sándor már előzően 1500 dollárt próbált eladni neki zúgforgalomban,

de mivel itt agent provokatőri szerepre kellett volna vállalkozni és különben sem jutott el az eladóig, abbamaradt a leleplezés. Ezek után történt, hogy Fränkel és Einzel követtésével eljutott Grünfeld Ignácig, akivel Fränkel testvérének lakásában találkozott.

Itt Grünfeld leszámolta a dollárokat,

mire a tanu felfedte, hogy ő államrendőrségi detektív és a valutát lefoglalta.

A védők intéztek ezután több kérdést a tanuként kihallgatott detektívhez.

Az egyik védő megkérdezte a detektívtől, hogy a lakásban miért rántotta elő revolverét, amikor a társasagot igazolásra szólította fel. A detektív elmondta, hogy Einzel felkapta kését és így kiállott rá:

— Ez az én igazolásom!

Erre a detektív is kirántotta a revolverét és így szólt:

— Ez meg az enyém!

A bíróság végül is bűnösnek mondotta ki mind a három vádlottat és

Grünfeldet egyhónapi és tíznapi elzárásra, továbbá nyolcszáz pengő pénzbüntetésre, Fränkelt és Einzelt pedig három-három heti elzárásra és ötszáz, illetve ötven pengő pénzbüntetésre és a dollárok elkobzására ítélte.

A lefoglalt 1700 lejt és háromszáznyolcvanegy pengőt a vádlottak visszakapják. Grünfeld, aki idegen állampolgár, büntetésének kitöltése után átkerül a rendőrségre, amely ki fogja toloncolni.

Kultuszminiszterileg engedélyezett nyilvános jogu
Naményi Gyorsiró- és gépiró iskola
Piac-u. 26|b. III. e. Passage átjáró.
Gyorsirási tanfolyamok.
Gépirási tanfolyamok.
Szépirási tanfolyamok.
Helyesirási tanfolyamok.
O'csó tandij.
Allami vizsga. Allami bizonyitvány

ISKOLAI HIREK

— **A róm. kath. reálgimnáziumban** a beiratások szeptember 5-én, szombaton és 7-én, hétfőn lesznek délelőtt 9-től 12 óráig.

Karácsonyig bezárják a lillatüredi Palota Szállót

Papp Béla miniszteri tanácsos, a földmüvelésügyi minisztérium erdészeti főosztálya vezetője bejelenti, hogy *a nagy költséggel és áldozatokkal létesitett lillafüredi hatalmas kincstári szállodát, a Palota-szállót a minisztérium szeptember végén becsukja.*

Ez az intézkedés azért vált szükségessé, hogy csökkenteni lehessen a szálló deficitjét. Különösen tavasszal ment rosszul a különben igen jól vezetett szálloda.

A Palota-szálló deficittel dolgozik és félő, ha ősszel nem csukják be, akkor a deficit állandóan emelkedni fog. Egyébként az a terv, hogy a szállót csak ideiglenesen zárják be és a siszezonra vagy karácsonyra megnyitják.

Legujabban az az ötlet is felmerült, hogy a Palota-szállót adják bérbe, mert akkor az üzemet fenn lehetne tartani és a minisztérium is jobban megtalálná számitását.

Weinreb bankár 37 ezer pengője körül

Van-e joga az összeget az országból kivinni.

Budapest, szeptember 3. *Weinreb* Oszkár bankár, mint ismeretes, tegnap a mátyásföldi repülőtérről repülőgépen Bécsbe akart utazni. A vámtisztek megkérdezték, hogy van-e nála pénz, mire Weinreb közölte, hogy 37.900 pengő van nála. Ugyanekkor elmondotta azt is, hogy augusztus 10-én jött haza Bécsből és 73.000 pengőt hozott magával. Erről a hegyeshalmi vámkirendeltségen hivatalos elismervényt is kapott, amit a mátyásföldi repülőtér vámhivatalnokának felmutatott.

A 73.000 pengőből most már csak 37.900 pengője van, a többit elköltötte. Most visszautazik és magával viszi a pénzt, ami az ő tulajdona és amit ő hozott át a határon.

A vámtiszt nem volt tisztában azzal, hogy Weinreb eljárása jogos-e vagy sem, éppen ezért részben a főkapitányságnak, részben a Nemzeti Banknak tett jelentést.

A bankárt előállították a főkapitányságra és a késő éjszakai órákig várták a Nemzeti Banknak az ügyre vonatkozó határozatát. Mivel ez a döntés nem érkezett, a bankárt elbocsátották a rendőrségről, ugyanakkor azonban a 37.900 pengőt letétbe helyezték.

Délelőtt Weinreb ügyvédjének, Vajda Péternak közbenjárására az ügy iratait sürgősen átküldötték a Nemzeti Bankba, hogy döntsön a letétben levő összeg további sorsáról. A rendőrségen megállapitották, hogy a Weinreb által felmutatott igazolvány valódi és csupán azt kifogásolják, hogy az igazolványt nem jegyezték be utlevelébe. Formai hibát látnak a dologban.

A Nemzeti Bank a kora délutáni órákban hozta meg szakvéleményét az ügyben és erről értesitette a főkapitányságot. A döntés azt kéri, hogy *a rendőrség a pénzt tartsa letétben és az iratokat küldje át a bírósághoz, annak eldöntése céljából, hogy nem ütközött-e a fennálló rendeletbe Weinreb Oszkárnak az a szándéka, hogy a 37.900 pengőt az országból kiviaue.*

Vasárnap lesz az iparosok gyülése az adóemelések ellen

A debreceni Ipartestület az iparosságot és a kereskedő társadalmat gyülésre hivja össze az adóemelések ügyében. A gyülés vasárnap délelőtt 11 órakor lesz, az Ipartestület disztermében.

Ezen nagygyülésre ugy az iparos, mint a kereskedő társadalom figyelmét az Ipartestület ezuton hivja fel a minél nagyobb számu megjelenést kér.

— **Hétfőn rendkivüli közgyülést tart a városi törvényhatóság.** Debrecen város törvényhatósági kisgyülése szombaton rendes ülést tart, amelyen főként a kormányváltozással kapcsolatos miniszteri leiratokat tárgyalják. Hétfőn a törvényhatóság tart rendkivüli közgyülést. A tárgysorozaton egyetlen ügy szerepel, még pedig a takarékossági bizottság megválasztása.

A legjobb butort a legolcsóbban

— **A MANSz. iparos szakosztályának guthi kirándulása.** Vasárnap, 6-án, délelőtt (tizenegy) órakor indul a MANSz. különvonata a debreceni erdei vasut végállomásáról, az epreskerti faraktárból (Máv. kolónia mellett). A vonattal indul 120—150 főre menő kirándulótársaság, amely a délutánt Guthon tölti. A Vásáry István menedékháznál az őrsvezetői tanfolyamon levő cserkészek fogadják a kirándulókat s utána cserkészistentisztelet lesz. Délután pompás és pazar cserkészmutatványokban lesz része a kirándulóknak, akiket bizonyára nagyon érdekelni fog a látvány. Este tábortűz. A kirándulók 80 fillérért tehetik meg az utat, a szokásos 1.20 pengő helyett. A MANSz. iparos szakosztály vezetősége a többi MANSz. alakulatokat és az Iparoskört is meghivta, akik megígérték részvételüket. Vendégeket is szivesen látnak.

— **Izraelita istentiszteletek** a Deák Ferenc uccai templomban Niccóvim-Vájélech szombatján: Gyertyagyujtás pénteken estefelé hat óra tiz perckor. Szombat köszöntési ima hat óra husz perckor. Szombat reggel hét órakor, délelőtt féltizenegy órakor, délután öt órakor. Szombat kimenetele este hét óra öt perckor. — A Kápolnás uccai templomban szombaton reggel egynegyed nyolc órakor. Egyébként pedig, a Deák Ferenc uccai templomban. — Hajnali istentiszteletek: vasárnap reggel Szelichosz első napján négy órakor. A következő napokon reggel fél hat órakor. Este hat óra negyven perckor. Az Elnökség.

x **„Ruzicska"-foto vasárnap uj kirakatot állit ki.** Tulajdonos Kiss Rózsi.

x **Náthajárvány esetén használjon Togal-tablettákat.**

— **Hitvédelmi szakosztályi ülés.** A Kálvinisták Templomegyesülete Hitvédelmi Szakosztálya ma este 6 órakor az egyháztanácsteremben szakosztályi ülést tart, melyen előadást tart a Palatinátus első reformációjáról Tóth Sándor segédlelkész. — Belépődij nincs. Mindenkit szeretettel vár az Elnökség.

Kéthónapi fogházra itéltek egy sikkasztó üzletvezetőt

A mult év őszén a józsai Hangya szövetkezetben a debreceni Hangya ellenőrje raktárrovancsolást tartott. Az ellenőr az áruk közt 1400 pengő kárt talált. — A hiányt tudomására adta a szövetkezet józsai vezetőjének, **Városi** Károlynak, aki először az ellenőrnek nem akart felvilágositást adni. Az ellenőr tovább fagatta Városit, aki később beismerte, hogy a hiányzó árukból befolyó pénz egyrészét adósságainak fedezésére használta fel.

A szövetkezet a rovancsolás befejezése után Városi Károly ellen megtette a bünvádi feljelentést.

A sikkasztási ügy tegnap délelőtt került a debreceni királyi törvényszéken dr Jankovich Jenő egyesbiró elé. A vádlott Városi Károly a főtárgyaláson azzal védekezett, hogy a szövetkezetben, mióta ő vette kezelés alá, azóta állandóan lopkodták az árukat. — Egyébként kijelentette, hogy mikor a rovancsoláson nem is volt jelen és igy nem is tudhatja azt, hogy mit vettek be hiánynak. — Ezután kihallgatták a megjelent tanukat, akiknek mindegyike terhelő vallomást tett a vádlottra.

A tanu kihallgatások után Jankovich Jenő törvényszéki egyesbiró kihirdette a törvényszék itéletét, mely szerint a biróság Városi Károly egyrendbeli sikkasztás vétségében mondta ki bünösnek és ezért kéthónapi fogházra itélte. Az itélet a vádlott üzletvezető megfelebbezte és igy az ügy a táblához fog kerülni.

x **Hazajött a nyaralásból** Laci, Pista, Lulu, Kató, hogy olvassák leckéiket, megveszik a könyveiket **Springernél.** Tankönyvek megérkeztek. **Springer** tankönyveet vesz, használtat féláron ad és cserél.

— **Besurranó tolvajlás.** Grósz Ibolya Széchenyi-utca 7. sbü alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki besurrant az udvarra és a terraszra kirakott férfi ruhanemüeket 50 pengő értékben ellopta. — A rendőrség keresi a besurranó tolvajt.

Menyasszony és vőlegény

— **Ajándék a magyar nóta kedvelőinek.** Dezső Gábor zeneszerző huszonötéves jubileumát úgy ünnepli, hogy nótatermésének két legszebb számát bárkinek megküldi, aki azt tőle kéri. A Gyula diák két versére szerzett daloknak teljes zongorapartituráját mindenki megkapja, aki posta- és adminisztrációs költségekre 24 (huszonnégy) fillért levélbélyegben elküld Dezső Gábor címére Budapest, VIII., Szigony u. 16b., I. 18. A szerző érdeklődéssel várja, hogy hány nótakedvelő fordul hozzá az ajándékért, mert tizezer példányban nyomatta ki a jubiláris nótákat.

— **A pénzügyi tisztviselők kuglizó választmánya** szombaton délután 6 órakor tartja választmányi ülését. Tárgyalás alá kerül a kuglizó anyagi ügyeinek rendezése. Kérem a választmányi tagok megjelenését. — Elnök.

— **Istentisztelet ideje az orth. izr. templomban.** Péntek délután 6.08, szombat reggel 7.30, délután 5.15. — Szombat kezdete péntek délután 5.58, kimenetele szombat este 7.05 órakor.

— **Tévedésből marólugot ivott egy asszony.** Sulyos baleset érte tegnap özv. Ilasik Józsefné csengeri lakost. Ilasikné egy kis rumot akart inni gyomorfájása ellen és az üvegből kiöntött egy pohárba rumot. Azt azonban nem vette észre, hogy a pohár fenekén egy kis feloldott lug van. A mérges folyadékot tévedésből a rummal együtt felhajtotta, amitől természetesen irtózatos fájdalmai támadtak. Kihivták hozzá a helyi orvost, aki első segélyben részesitette, majd vonatra tették a hozzátartozói és beszállitották a debreceni egyetem belgyógyászati klinikájára, ahol ápolás alá vették. Állapota sulyos.

— **Tolvaj-e a fiu, aki kenyeret lop az anyjától?** Özvegy Papp Sándorné szolnoki lakos feljelentést tett a fia, Sándor ellen. Azzal vádolta, hogy elvitt tőle 2 kg kenyeret és amikor ő szidalmazta, fenyegetőzött. Nem tagadom — mondta a tárgyaláson a fiu — elvittem a kenyeret, mert éhes voltam. De nem fenyegettem, csak mondtam neki, hogy nem halhatok éhen. Az anya szikár, csontos asszony azt hajtogatja: Megbocsátok neki, ha megjavulna. De sehogyse vonja vissza a vádat. Vall. De a vád lassan anyai panasszá zsugorodott össze, a bűn családi perpatvar lesz. Felállt Kronberger ügyész: Elejtem a vádat. Az anya és fia — akik a feljelentés ellenére ma is egy házban együtt laknak — mintha mi sem történt volna, együtt távoznak.

Ugy látszik, csak azt akarták eldönteni, hogy kinek van igaza.

Faipar és Faforgalmi rt. butorüzletében

— **Eladta a kölcsönkért ruhákat és meglopta az ismerősét.** Sikkasztás és lopás büntettével vádolva állott tegnap délelőtt a debreceni kir. törvényszéken Szabó Lajosné debreceni aszszony. A vádirat szerint Szabó Lajosné ez év elején Szabó Jánosnétól különböző dolgokat ellopott és azokat eladta. Dobó Istvánnétól egy kötényt és egy ruhát kért kölcsön, amit elárusitott. Szabó Lajosné a tegnapi tárgyaláson nagy nyomorával védkezett. A törvényszék Szabó Lajosné lopás vétségéért és sikakasztás vétségéért 4 hónapi fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

x **Iskolakönyvek**, iskolaszerek — (használt tankönyvek féláron) Antalffy József cégnél Szent Anna ucca és Nemzeti Antikváriumban, Piac 40.

— **Tanonctartó iparosok figyelmébe!** A tanonciskola igazgatóságának értesítése szerint a városi fiu- és nőiparos tanonciskolában a beiratás szeptember hó 3., 4., 5. és 7. napján délelőtt 9—12-ig, és délután 3—6-ig lesz megtartva. A tanszerszükséglet szeptember hó 20-ig beszerzendő és pedig tetszés szerint bármelyik könyv- és papirkereskedésben, azonban az iskola által előirt formák figyelembevételével. — Aki a fenti időben be nem iratkozik, annak munkaadóját a törvény értelmében feleősségre fogják vonni. Aki pedig az előirt határidőig tanszerszükségletét be nem szerzi, azt az iskola látja el tanszerekkel, de annak árával a munkaadót terheli meg. Az ipartestület nyomatékosan felhivja az iparos érdekeltség figyelmét a közöltekre és felhivja, hogy a büntetések elkerülése végett kötelezettségeiknek pontosan tegyenek eleget. Ipartestület.

Anyakönyvi hirek

Születések: Demeter János asztalossegéd, fiu, Béla; Kusmiczki Gábor fm., fiu, Gábor; Badar Béla pékmester, leány, Ilona; Nagy Sándor fm., fiu, Péter; Zsatkó Jenő kereskedő, fiu, Jenő; Fónyi László, Máv. motorvezető, fiu, Sándor; Posta István városi hajdu, fiu, László; Angyaláti József városi dijnok, leány, Irén; Mohácsi Sándor (iker) József és Erzsébet és 4 törvénytelen ujszülött.

Halálozások: Gulyás József, ref., 6 hó, Pesti u. 4. Orosz József, r. kath., 60 éves, Monti u. 14.

Eljegyzések: Baksi János—Papp Julia; Linkner János—Varga Julianna; Ferge Imre—László Julia; Zakár Lajos—Nagy Lenke; Bocskai Sándor—Barna Zsuzsánna; Vass Péter—Gombos Erzsébet; Mayer Ferenc—Kovács Erzsébet; Szabó János—Madai Julianna; Fábián Miklós—Halász Veronika.

— **Az osztálysorsjáték huzása.** Az osztálysorsjáték tegnapi huzásán a következő nagyobb nyeremények huzattak ki: 5000 pengőt nyert: 43237. — 4000 pengőt nyert: 44814. — 2000 pengőt nyertek: 2214 40429. — 1000 pengőt nyertek: 4243 9535, 69719, 73019, 73589, 79169, 79813. — 800 pengőt nyertek: 2593, 12873, 20403, 26185, 28941, 40494, 43612, 44321. — 600 pengőt nyertek: 11825, 23612, 43031, 44940 48977 64990 71812. — 500 pengőt nyertek: 364, 1040, 1170, 3563, 28599, 35764, 38457, 39686, 44743, 45312, 48822, 52973, 55299, 56372, 65425, 67013, 71051, 71305, 74647. — Ezenkivül több 400, 3000 és 150 pengős nyereményt huztak ki. A huzás folytatása f. hó 4-én reggel fél 9 órakor lesz.

— **Vilmos császár többmillió hollandi forintot veszitett.** Amsterdamból jelentik: A kövéleményt a Rothius-König cég fizetési nehézségei foglalkoztatják. Hire jár, hogy ennél a keres kedelmi bankháznál Vilmos császár is többmillió hollandi forinttal van érdekelve.

Rákosi Jenő, (volt Király-utca 4 sz. alatt szerezheti be.

x **Öltönyöket** hozott szövetből is mélyen leszállitott áron készit Szabó László, Széchenyi u. 1.

— **Böszörményben szabad az erdei legeltetés.** A földmivelésügyi miniszter leiratot intézett Hajdumegye közigazgatási bizottságához és közli, hogy a szárazság folytán kisült legelőkre való tekintettel megengedi Böszörményben az erdei legeltetést. A miniszteri intézkedésnek az az oka, hogy a legelők még nem jöttek helyre és addig megengedhetőnek tartotta, hogy a böszörményi erdőtulajdonosok a saját erdeikben szarvasmarháikat legeltessék. — Amennyiben azonban a legelők feljavulnak, ez az engedély hatályát veszti.

x **Budapestre utazó debrecenieknek Merán szálló Berlini tér 7, Nyugatival szemben külön engedményt ad szoba és éttermi árakból.**

— **Biró Lajos, a kiváló tudós meghalt.** Szerdán éjjel a Rókus-kórházban meghalt hetvenöt éves korában Biró Lajos, az ismert zoológus. Főként rovartani kérdésekkel foglalkozott sikerekben gazdag tudományos pályáján. Közel tiz évig tartózkodott Uj-Guineában, ahol rendkivül értékes zoológiai és néprajzi anyagot gyüjtött. Miután a Nemzeti Muzeum t. b. őre volt, temetéséről a múzeum gondoskodik. — Csiky Ernő főigazgató ma délelőtt intézkedett temetéséről, amelynek végleges időpontját a kora délutáni órákban állapitják meg.

Gyászrovat

Orosz József, a Dankó temetkezési vállalat éveken át volt vezetője, életének 61. évében, folyó hó 2-án elhunyt.

Temetése folyó hó 4-én, pénteken délután 3 órakor lesz a róm. kath. temető kápolnájából a róm. kath egyház szertartása szerit a Szent Anna uccai temetőbe. A gyászoló család.

— **Lesetett a szekérről, kificamitotta a lábát egy asszony.** Biri Jánosné, Szilágyi Erzsébet, Hajdusámson, Diósvári ut 4. sz. alatti tanyai lakos tegnap kis szekerével bejött Debrecenbe. A tűzérlaktanya előtt hajtott, amikor a ló felment a járdára, a könnyű szekér felborult és Biri Jánosné oly szerencsétlenül zuhant le a kövezetre, hogy a jobblába térdbe kificamodott. Kihívták hozzá a mentőket, aki első segélyben részesítették, majd elszállították rokonainak Gyöngyvirág u. 13. sz. alatt levő lakására.

— **Turistaság.** A Magyar Turista Egyesület debreceni osztálya csatlakozó kirándulást rendez a Mansz. Guthi vasárnapi kirándulásához. A Mansz. különvonata délelőtt 11 órakor indul. — Költségek oda vissza 80 fillér. — Kinn a Guthon hideg és meleg étel várja az érkezőket. Indulni lehet a reggeli vonattal is 8 órakor. A Magyar Turista Egyesület debreceni osztályát vitéz Poroszlai János vezeti.

— **A Wolafka telepi Olvasókör** szeptember hó 7-én este fél 7 órai kezdettel, szőlőszürettel egybekötött háziestélyt rendez, melyre tagjait és vendégeit ezuton hivja meg a rendezőség.

— **Hangyák, mint — tűzoltók.** Egy német tudós kísérleteket végzett a hangyákkal. Kísérletei során kiváncsi volt, hogy ezek az igen fejlett intelligenciájú állatkák, miként viselkednek a tűzzel szemben. Ezért egy alkalommal égő cigarettáját egy hangyaboly tetejére tette. Amint a hangyák megérezték a tüzet, azonnal előrohantak és az égő cigarettát minden oldolról körülfogva, hangyasavat fecskendeztek rá, addig, míg az el nem aludt. Ugyanez volt a kísérlet eredménye akkor is, amidőn a tudós egy nagyobb tüzet — egy égő gyertyát — helyezett el a hangyabolyon. Az elsietett apró állatok azt is hamarosan eloltották.

— **Saját vérével irt levelet szerelmesének egy gyilkos fiatalember.** Mosztárból jelentik: Opecsaka Antal huszonegyéves fiatalember egy verekedés alkalmával meggyilkolta barátját, amiért most a mosztári bíróság fogházában vizsgálati fogságban van. A gyilkos legutóbb levelet akart irni szerelmesének és miután tintája nem volt felvágta ereit és saját vérével irta meg a levelet. Tettét még idejében észrevették és sebét bekötözték.

VARRÓGÉP
JAVITÁS
SZAKSZERÜEN
ÉS GYORSAN.
SINGER VARRÓGÉP RÉSZV. TÁRS.
Debrecen, Piac-utca 79. sz.

A mátészalkai tenniszversenyt Debrecenben tejezték be

A mult vasárnap Mátészalkán jó rendezésben sikerült tenniszverseny volt. A döntőket nem tudták akkor befejezni és sorsolás folytán annak befejezését Debrecenben tüzték ki. A döntőket csütörtök délután játszották le a DEAC pályán.

Eredmények: **Férfi egyes döntő.** Döntőbe került Brenner (Nyiregyháza), Farkas Andor (DEAC). A döntőben Brenner győz 6:2, 7:5; igy első Brenner, második Farkas. **Férfi páros.** Döntőbe kerültek a Farkas—Brokés pár (DEAC) és a Brenner testvérek (Nyiregyháza). A döntőben a Farkas—Brokés pár győz 3:6, 6:1, 6:4 arányban; igy első a debreceni pár. **Vegyes páros.** Döntőbe került a Bölöny Jóci—Göllner András (DEAC) pár és a Brenner (Nyiregyháza) Kapronay Judit (DEAC) pár. A döntőben győz a Brenner—Kapronay pár 7:5, 6:3 arányban.

A női egyest még a mult vasárnap befejezték. Abban első Bölöny Joci, második Kapronay Judit (DEAC).

SZINHÁZ

A CSOKONAI SZINHÁZ RENDKIVÜLI KEDVEZMENYEKET NYUJTÓ BÉRLETI FELHIVÁSA.

A színház igazgatósága az előrelátható már szeptember hó 15-én megkezdődő uj évadra, a **napi helyáraknál 25 százalékkal,** illetve Szinpártoló Egyesületi tagoknak **30 százalékkal olcsóbb áron A.** (héftőn), **B.** (szerda) és **C** (péntek) **sorozatai** egyenként 30 előadásra szóló **bérletet nyit.** 10 bérleti előadás ára előre fizetendő.

Ezenkívül, hogy a közönség azon tagjai is élvezhessék a bérletváltás előnyeit, akik előre meghatározott napokra bérletet elfoglaltságuk miatt ne mtudnának váltani, meghonosította a **szelvény bérletrendszert.** E bérlet tetszés szerinti napon és előadásra vehető igénybe, **a napi helyárakból nyujtott 20 százalék,** illetve Szinpártoló Egyesületi tagoknak **35 százalékos kedvezmény mellett.** 10 bérleti előadás ára itt is előre fizetendő. Csak bemutatókra nem érvényes.

Tekintettel a nagy érdeklődésre, a mely a vidék legelső és legkiválóbb együttesét képviselő társulat új szezonját méltán kíséri, **a szinház igazgatósága felkéri az igen tisztelt régi bérlőket, hogy legkésőbb f. hó 8-ig, régi helyeik fenntartásáról nyilatkozni szíveskedjenek,** a szinház titkári hivatalában, hol ugy a régi, mint az uj bérletek naponta délután 4—8-ig jegyezhetők.

METEOR
MOZGÓSZINHÁZ
Csak egy kis lány... prolongálva péntekre is.
Előadások: 5, 7 és 9 órakor, félhelyárakkal.

Elemi és polgári iskolás fiuk és leányok felvételnek
havi 70 pengő dij mellett a gyönyörü hegyvidéken levő
Szentendrei rel. polg. internátusokban. — Prospektust küld az igazgatóság,

RÁDIÓ

Péntek, szeptember 4.

9.15 : A Berend szalonzenekar hangversenye. — 9.30 : Hírek. — 9.45 : A hangverseny folytatása. — 11.10 : Nemzetközi vizjelzőszolgálat. Vizállásjelentés magyarul és németül. — 12 : Déli harangszó az egyetemi templomból, időjárásjelentés. — 12.05 : Gramofonhangverseny. — 12.25 : Hírek. — 12.35 : A hangverseny folytatása. — 1 : Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. — 2.45 : Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. — 4.00 : »A gyermek helyes szerete.« Dr Semsey Zoltánné dr Ballus Sarolta előadása. — 4.45 : Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. — 5.00 : »Az ókor Edisonja.« Révay József dr előadása. — 5.30 : Hangverseny. Közremüködik : Vig Miklós (ének) és Vig György (saxophon). Zongorán kisér : Polgár Tibor. — 6.15 : »Helyes magyarság — magyar helyesírás.« Halász Gyula előadása. — 6.45: Ifj. Sáray Elemér és cigányzenekarának hangversenye. — 7.45 : »Katonanóták történelmi megvilágításban.« Vitéz Berkó István előadása. — 8.45 : A Budapesti Hangversenyzenekar hangversenye. Karnagy : Zsolt Nándor. — 10.15 : Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. ügetőversenyeredmények. — Majd : Horváth Gyula és cigányzenekara, valamint a Fejes szalonzenekar hangversenye az Ostende kávéházból Kalmár Pál (ének) közremüködésével.

Terménytőzsde

A terménytőzsdén nem volt egységes az irányzat. A határidős forgalomban a buza 4—7 fillérrel, a rozs pedig 1 fillérrel alacsonyabban zárult, mint tegnap. Ezzel szemben a tengeri 7 fillérrel emelkedett.

A készárupiacon a buza forgalma valamelyest megélénkült. Hatvan vagont meghaladó mennyiség cserélt gazdát változatlanul a tegnapi árkeretek közt. A rozsüzlet nem volt számottevő, az irányzata egy árnyalattal javult és kezdő árfolyamát 10 fillérrel emelték.

A határidőpiac hivatalos árfolyamai: Magyar buza decemberre 9.45—9.50 (9.47), márciusra 10.66—10.80 (10.72).

Magyar rozs decemberre 10.96—10.90 (10.88).

Tengeri májusra 11.70 — 12.05 (11.82).

A készárupiac hivatalos árfolyamai: Buza tiszai 77 kg-os 8.30—8.60, 78 kg-os 8.45—8.75, 79 kg-os 8.60—8.90, 80 kg-os 8.70—9.00, felsőtiszai, fejérmegyei, dunántuli, pestvidéki és bácskai 77 kg-os 10.00—8.30, 78 kg-os 8.25—8.45, 79 kg-os 8.40—8.60, 80 kg-os 8.50—8.70.

Pestvidéki és egyéb rozs 8.50—8.60, tak. árpa I. 14.50—15.00, tak. árpa II. 14.00—14.25, felvidéki sörárpa 17.50—19.00, egyéb sörárpa 16—17, zab I. 17—17.25, zab II. 16—16.25, tengeri 14—14.25, korpa 9.50—9.75, 8-as liszt 13.75—14, repce 20.50—21.50, köles 15—16, lucerna 83—88, lóhere arankás 92—97, biborhere 28—30, szöszös bükköny 28—30, lenmag I. 23.25—23.50, lenmag II. 22—22.50, kék mák 61—63, Viktória borsó 22—24, expressz borsó 16—18, őszi borsó 16—17, fehér bab 16—17, kisszemü lencse 18—24, nagyszemü lencse 32—38, köles 14—14.50, szárított répaszelet 9.50—9.75.

Kató hölgyfodrász
és manikür szalon, Sas ucca 4. szám. Művészi vas, vízondolálás, hajvágás, manikür. Legujabb rendszerü géppel villanyondolálás. 10 P. Fejbőrt nem éget, a hajat merevvé nem teszi. Elsőrendü pesti hölgyfodrász munkaerő.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Városi ingatlan bérbeadására.

A városi tégla- és cserépgyár melletti azon 7 k. hold s 1012 négyszögöl területü ingatlan, melyet jelenleg, illetve 1931 szeptember hó 30-ig bezárólag Csongeri Ernő bérel, az 1931. év október 1-től számitandó 3 évi időtartamra folyó évi szeptember hó 1. napján délelőtt 9 órakor a városháza kistanácstermében megtartandó nyilvános árverésen bérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a gazdasági ügyosztályban megtekinthetők.

Az árverés eredménye ellen utóajánlatnak helye nincs.

K. m. f.

Polgármester.

16387—1931. B. szám.

HIRDETMÉNY.

Közlöm a város érdekelt lakosságával, hogy a m. kir. miniszterium 4181—1931. M. E. számu rendelettel a lisztforgalom szabályozásáról az alábbiakat rendelte el :

Gabonából (buzából, rozsból, kétszeresből) őrölt lisztet (darát) forgalomba hozni csak azoknak szabad, akik lisztnek (darának) értékesítésével üzletszerüen foglalkoznak s akik az 1931. évi 3600/M. E. számu rendelet 37. §-a értelmében őrleményraktárkönyvet kötelesek vezetni.

Ezek : a malom, a cseretelep, a sütőiparos (pék), továbbá azok a kereskedők, akiCk iparigazolvány alapján liszt forgalombahozatalával jogszerüen foglalkozhatnak.

Mindenki más részéről bármily cimen és módon a lisztnek (darának) forgalombahozatala tilos.

Debrecen, 1931 augusztus 31.

Debrecen sz. kir. város első-foku közigazgatási hatósága.

HOTEL AUGUSZT ABBAZIA
Szoba teljes ellátással 10 pengőért.
Magyar konyha, magyar tulajdonos

LISZTJAVITÁSI KISÉRLETEKET CSAKIS A M. KIR. MEZŐGAZDASÁGI VEGYKISÉRLETI ÁLLOMÁS ELLENŐRZÉSE MELLETT LEHET VÉGEZNI.

A debreceni kereskedelmi és iparkamara közli az érdekeltekkel, akik a most használatos és ujonnan használatra ajánlott lisztkezelőszerek (liszt javítószer) kipróbálásával foglalkoznak, hogy a m. kir. földmüvelésügyi miniszter ur ezen szerek és a lisztjavító eljárások kisérleti ellenőrzésével és használhatóságuk megitélésével az alanti területekre nézve a debreceni m. kir. Mezőgazdasági Vegykisérleti Állomást (Debrecen, Ferenc József-ut 9. sz.) bizta meg.

Amely malom vagy vállalat tehát lisztjavító szerekkel és eljárásokkal óhajt kisérletezni, ezt a szándékát együttmüködés és ellenőrzés végett jelentse be a fenti vegykisérleti állomásnak.

A vegykisérleti állomás körzeti illetékességi területe: Hajdu, Szabolcs vármegyék magyar közigazgatás alatt álló összes városai és községei.

SPORT

Bombaprogramot állitottak össze az amatőrök vasárnapra

A szétválasztás után vasárnap kerül sor az első bajnoki fordulóra és általános érdeklődés mutatkozik a vasárnapi bajnoki mérkőzések iránt, amikor bemutatkoznak az »ujoncok«, az első osztályba most felkerült debreceni csapatok. Csak dicsérni lehet a debreceni egyesületek áldozatkészségét, hogy egymással összefogva az összes mérkőzéseket együttesen rendezik meg és így a DVSC Diószegi-uti sporttelepén vasárnap 4 mérkőzés fog lejátszódni. Délelőtt 11 órakor a Bőrösök csapata mutatkozik be a Textilgyárj csapata ellen és így a

Bőrös—Textilgyár

mérkőzés jelenti az amatőrbajnokság startját. Összehasonlításnak is érdekes lesz a tavalyi és az idei ujoncok találkozása, anélkül azonban, hogy a Textilgyár többgólos győzelme kétséges volna. Sokkal komolyabb lesz azonban már az utána délután 1 órakor lejátszásra kerülő

Villanygyár—DTE

bajnoki mérkőzés, amelyre a kéksárgáknak ugyancsak össze kell szedniök magukat, ha győzelemmel akarják elkezdeni a bajnokságot. Délután háromnegyed 3 órakor a nap legérdekesebb mérkőzése, a

DKASE—DMTE

kerül lejátszásra, amelyen a DMTE előreláthatólag meglepetést fog csinálni a jó formában lévő, de vasárnap tartalékosan kiálló DKASE ellen, míg délután fél 5 órai kezdettel a

DVSC—P. MÁV

mérkőzés az utolsó, amelynek az a különlegessége, hogy a DVSC még nem tudott bajnoki mérkőzésen győzni a püspökladányi testvércsapat ellen és győzelme ma sem biztos, mert a vendégcsapat kitünő formában van.

Az érdekes mérkőzések rendkívül olcsó helyárak mellett tekinthető meg és a délelőtt kiadott jegyek délutánra is érvényesek.

A BOCSKAI TRÉNINGJE

csütörtökön a rendes keretek között folyt le, a DVSC-vel játszott a Sabaria mérkőzés előtt. Az összes játékosok kint voltak, játszott Markos is, akivel az ellentétek a közönség nagy örömére elsimultak. A felállítás a Sabaria ellen Szombathelyen: Budai — Remmer, Kutik — Palotás, Móré, Turcsányi — Markos, Vince, Telcki, Mátéffy, Varga. Van olyan kombináció is, hogy helyet szorítanak a jó formában levő, ügyes Hevesinek s ebben az esetben ő lesz a balösszekötő, Mátéffy meg half Turcsányi helyett. A végleges összeállítás pénteken dől el.

BIRÓKÜLDÉS.

A vasárnapi amatőr bajnoki mérkőzések vezetésére a bíróküldő bizottság a következőket küldte ki: Bőrös—Textil, bíró Szántó; DVSE—DTE, bíró Szabó; DKASE—DMTE, bíró Debreczeni; DVSC—P. MÁV, bíró Balla. A mérkőzések mind egy pályán, a Diószegi-uti pályán lesznek délelőtt 11 órától sötétedésig.

Nyírbátorban NyAFE—NvÖTSE barátságos, bíró dr Glückmann.

IFJUSÁGI MÉRKŐZÉSEK.

A vasárnapi ifjusági mérkőzések programja a DKASE pályán a következő: 9 órakor Attila—IV. kerület, fél 11 órakor Toldi—Cipőgyár, fél 1 órakor Kefegyár—Törekvés, fél 3 órakor Csigekert—Csapókert, fél 5 órakor Jókai—Vasas.

FELHIVÁSOK.

A DTE futballszakosztálya ma este fél 9 órakor rendkívül fontos ülést tart Széchenyi u. 19. alatt (udvari külön helyiség), melyre ugy a játékosokat, valamint mindazokat, kik a szakosztály további sorsa érdekel, tisztelettel meghivja *a vezetőség.*

Felkérem a Vargakerti FC alant felsorolt játékosait, hogy folyó hó 5-én, azaz szombaton este fél 7 órára a szokott helyen megjelenni szíveskedjenek igen fontos ügyek letárgyalása és vidéki utazásának megbeszélése céljából: Nagy S., Nagy II., Padlócz, Szabó, Bessenyei, Sóvári, Kukk, Bőr, Tóth, Végh, Kolozsvári II., Kruppa. *Intéző.*

Felkérem a Csapókert II. csapatát, hogy folyó hó 4-én este 8 órára a rendes helyen pontosan jelenjenek meg.

Felkérem a Csapókert I. csapatát, hogy folyó hó 4-én este fél 8 órára Klapka ucca 37. szám alatt jelenjenek meg.

Felkérem a D. Vasas összes játékosait, hogy pénteken este 8 órára szakosztályira pontosan jelenjenek meg. *Intéző.*

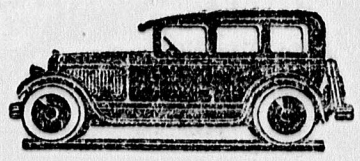
Felkérem a Homokkerti SC összes játékosait, hogy pénteken este fél 8 órára szakosztályi ülésre a Homokkerti Olvasókör helyiségében megjelenni szíveskedjenek. *Intéző.*

Felhivom a DVSE összes játékosait, hogy a pénteki tréningen 5 órakor feltétlenül jelenjenek meg. *Kovács* intéző.

Felhivom a D. Bőrösök összes játékosait, hogy pénteken este 8 órára a Kiss P. vendéglőben szakosztályi gyülésre okvetlen jelenjenek meg. *Angyal Sándor* szakosztályi elnök.

Felkérem az Egyetértés FC alanti játékosait, hogy ma, pénteken este fél 8 órára Nagy Dánielnél pontosan megjelenni szíveskedjenek: Gyarmati, Vince II., Bíró, Radics, Pócs, Barna II., Klein, Varjas, Szombathelyi, Sipos, Zeke, Guricza, Barna I., Vince I., Török és Korcsmáros. Tárgy: A Hunyadi FC elleni csapatösszeállítás. — *Intéző.*

Kávéházban, borbélynál kérje a „Debreczen"-t.

Eladó nagyon jutányos áron 4 személyes kis autó, kifogástalan, üzemképes állapotban; egy darab Fiát luxus autó, minden felszereléssel; egy darab Stabil motor 12 H, daráló-malom részére. Benzin olaj-állomás, éjjel-nappal. — Englebert Pneumatik gyár vezérképviselete.

Pataky-garage, Erzsébet-u 32. Telefon 12-52

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetések dija hétköznap 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér: vasárnap 10 szóig 60 fillér, minden további szó 6 fillér. Vastag betükből álló, valamint levelezési rovatban elhelyezett apróhirdetések dija kétszeresen számittatik. Apróhirdetések csak a dij előzetes lefizetése mellett közöltetnek. A közlési dij vidékről postabélyegben is beküldhető. A kiadóhivatalban hagyott cimek csupán kiadóhivatalunkban, József kir. herceg-utca 1. (Bika-bérház) tudhatók meg. Hirdetési ügyekben Telefonon a 788 nyujt felvilágositást.

Alkalmazást keres nő

Gyors- és gépirónő elmenne irodába fizetés nélküli gyakornoknak. Megkereséseket „ügyes kezdő" jeligére. 1431

Gyermekszerető mindenes ajánlkozik uriházhoz Simonyi ut 12. Telefon: 3—55. 1347

Frizérnő házakhoz ajánlkozik, hosszu hajhoz jutányosan Teleki u. 40., II. udvar. jobboldali utolsó lakás d. u. 2 órától érdeklődni. 1411

Mosást vasalást vállalok, házhoz takaritani is elmegyek. Péceli u. 6. 1405

Alkalmazást nyer férfi

Angol nyelvtanárt keresek — azonnalra. Ajánlatokat „Lehetőleg született angol" jeligére a kiadóba. 1436

Kifutófiu jó családból felvétetik. Klein Zoltán cipőüzem, Csapó u. 28—30. 1459

Cipészsegédet felvesz Grósz Lőrinc, Sas ucca. 1461

Fodrász segéd kisegiteni felvétetik — Hencz, fodrász, Mester utca 41. 1440

Fodrász segéd jó munkás azonnal beléphet. Attila tér 5. 1416

Házmestert kertészethez értőt keresek tizenötödikére Had házi utca 8., Péterfia végénél. 1420

Jobb családból való ügyes jó megjelenésü fiu tanulónak felvétetik — Springer papir, fotóüzletében. 1409

Alkalmazást nyer nő

Bejárónő fiatal leány felvétetik. Schwartz, Csillag u. 87. 1461

Bejárón-t keresek. Eötvös u. 49. 1450

Egy jó mindenes bejárónőt azonnal felveszek. — Batthyányi 17-19., II. 4. 1465

Kifutóleány ki már fűszerüzletben volt, felvétetik. Honvéd u. 17. 1449

Munkásleány, felvétetik, ki szikvízgyárban dolgozott. — Hatvan ucca 22. 1448

Egy hölgyfodrász kisasszony azonnali belépésre felvétetik. Erzsébet szalon. Timár u. 2. 1444

Bejáróné felvétetik Bethlen 46. 1427

Fiatal pénztáros kisasszonyt délutáni órákra azonnal felveszek. Sütőde. Wesselényi u. 17. 1435

Tanulóleányok azonnal felvétetnek — Gelbmanné női divatszoknya Hatvan u. 18. 1432

Gyermekszerető kislányt keresek 3 éves kis fiamhoz, csak 15 éves korig. Bercsényi ucca 54. 1412

Egy szárazdadát keresek. — Külsővásártér 5b. 1396

Bejárónő azonnal felvétetik Főtér 32., fényképész műterem. 1420

Gazdasági terményekből

Eladás kb. 80 q elsőrendü parti anyaszéna Pocsaj község határában eladó. — Értekezni Berettyó Társulatnál délelőtt 8—1 óráig. Szentanna u. 25. 1330

Hangszer

Zongora rövid, kereszthuros elsőrnagú gyártmányú olcsón eladó. — Hermel, Csapó u. 12. 1463

Zongora bécsi gyártmány bérbeadó, értekezni (Demke) Népház, Anya Otthonban. 1439

Vegyes

Egy ló szekér szerszám eladó. Faiskola u. 4. 1438

6 m-es uj góréfa van eladó. Pacsirta u. 14. 1460

Oktatás

Zongorázni tanit, kezdőket, haladókat végzett akadémista Kossuth u. 59. 1317

Gyorsirást, gépirást kipróbált a könnyü módszerrel tanitok. Darabos ucca 1. szám, első emelet. Található vagyok félegy órától félkettő óráig s este fél hét órától. 510-IX-5-ig.

Elelmiszer, ital

Barack befőzéshez frissen szedve 24 fillér kilónként. Poroszlay ut 46. 1467

Teavaj, egynegyed kg-os csomagolásban, megint kapható. Uradalmi tehenészetben, édes tejszinből, centrifugális géppel készült, állandóan friss, igen jó izü. Cim a kiadóban. vv.

Átadó üzlet, vendéglő

Kiadó hentesüzlet berendezéssel, Csemete ucca 14. szám. A berendezés külön is eladó. 1452

Diákot keres teljes ellátásra.

Arany Bika Otthonban havi 50 pengőtől, fűtéssel, világitással, fürdővel kaphat tiszta, világos szobát. Felvilágositást nyujt a Bikaszálló igazgatósága. vv

Két diáklányt, vagy fiut teljes ellátással, zongorahasználattal jutányosan elvállalok. Nyil u. 111. 36

Diák
fiut, vagy leányt teljes ellátásra elfogadok. Zilay, Honvéd u. 9-i. 1248

Középiskolai
tanulót, teljes ellátásra elvállal, úricsalád, Rákóczi ucca 21. sz. 1298 IX—5-ig.

Teljes
ellátásra két tanuló felvétetik. Nap u. 22. 1201

Két
izraelita fiu vagy leány diák teljes ellátást jutányos áron kaphat. — Török Bálint u. 16. Kovács Ignácnál. 1236f.

Jutányosan
vállal teljes ellátásra 1—2 leányi vagy fiut az iskolai évre izr. uricsalád. Werbőczy u. 3. 936

Diákot
egyetemi hallgatót ellátásra elvállalok, mérsékelt ár. Bika bérház II. em. 8. 1395

Egy
vagy két iskolás kis leányt teljes ellátásra felveszek. Kinizsi u. 60 1424

Középiskolás
kis lánynak szerény dijért ellátást adok, zonga használat. Kraft, — Csapó u. 85. 1337

Két
középiskola lányt vagy fiut teljes ellátásra felveszek. Özv. Moldvánné Varga u. 10. 1331

Középiskolai
tanulókat teljes ellátásra elfogadok. Baranyi u. 32. (Baross utcából nyilik.) 1322

Egy-két
középiskolás olcsó ellátást nyer uricsaládnál. Iskolákhoz közel! Jókai ucca 20. 1252

Teljes
ellátásra 2 keresztény középiskolás fiut vagy leányt felveszek. Arany János u. 2., II. 9. 1320

Szolid
kath. családnál egy középiskolás leány teljes ellátást nyerhet a következő tanévre jutányos áron. Rákóczi u. 18 sz., keresztépület, h

Reáliskolához
közel lakást, ellátást kap 2 diák, vagy leány. Erős Lajoss u. 3. 1417

Középiskolás
kis lánynak szerény dijért ellátást adok, zongora használat, Kraft, Csapó u. 86. 1337

Középiskolai
diáklányt vagy diákot teljes ellátásra jutányosan elfogadok Teleki ucca 82. 1401

Közép
vagy főiskolai tanulókat teljes ellátásra elfogadunk, egy egészséges kerti lakásban. — Egyetemhez, ref. főgimnáziumhoz közel, Margit fürdő u. 5. 1408

Kisebb
diákot olcsón elvállalok külön szobába. Teleki 42. 1406

Teljes
ellátást kaphatnak külön szobával uri családnál iskolás leányok. József kir. herceg 6. emelet balra. 1367

Teljes
ellátásra elfogadok középiskolai leányt vagy fiut Pavillon laktanya mellettó Baranya ucca 23. Dezső Mórné. 1425

45—55 peng-ig
teljes ellátást adok havonta középiskolásoknak vagy egyetemi hallgatóknak. Bethlen 56. 1447

Püspöki
palota földszint 21. teljes ellátásra diáklányt, vagy fiut elfogadok. 1453

Iskolás
leányokat teljes ellátásra elfogadok. Méliusz tér 4. sz. 4-ik ajtó 1428

Svetits-intézetbe
járó két középiskolás leányt teljes ellátásra elfogad jutányos áron kath. család Homok ucca 32. II. a 599 vv.

Egyedüli
kislányom mellé diákokat teljes ellátásra jutányos áron elvállalok. Hajnal u. 7. 1187

Ajánlat

Nyaralók figyelmébe!
Féláron átadom fel nem használt, szept. 30-ig érvényes balatoni jegyfüzetemet. Cim a kiadóban. 1457

Ablakok,
ajtók minden nagyságban készen kaphatók, Blattner Kálmán és társa asztalos üzemében, Nagyvárad u. 14. 1356

Kiárusitás
áron alul vásárolhat — most nagyon olcsón szőveteket, míg e készlet tart, Batthyányi u. 16. szám alatti udvari üzletben. Egész férfi ruhára való anyag sokféle mintákban, prima minőségben hozzávalóval együtt 32—42 és 52 P-ért. — Ezenkívül tiszta gyapju sötét kék és fekete anyagok férfiruhákra. Prima minőségü anyagok csikos nadrágokra. Tiszta gyapju 150 cm széles gyönyörü kelmék kosztümökre, ruhákra, felöltőkre 7 P 80 fill. — Tiszta gyapju dublé-anyagok rendkívül olcsó árakban. Szombaton zárva. VIII.-27-566-IX-30.

Kihullott
hajából csodaszép hajfonatot készit, olcsón, Boczán fodrász, Hatvan ucca 2. 1434

Keresek
4—500 pengőt kölcsön egy-két hóra rendes kamattal, biztos hely. Köz alkalmazott. Cim a kiadóban. 1416

Moslék
eladó állandó kihordásra Batthyányi utca 1. sz. vendéglő. 1414

Használt
tankönyvek összes iskolák részére kaphatók és becserélhetők. Grünmann Sándor antikváriusnál, Piac u. 69. Megyeházzal szemben. 1452

Iskolaruha,
intézeti bluz, fehérnemü olcsón készül. Fehérnemü, gyermekruha készitő. Sas u. 2. 6 h vv.

Padlólakkok
speciális minőségben, magasfényü a legszebb szinekben, olcsó árban Kapható **Stern** festéküzletében, Piac u. 10. Bikával szemben. — Ügyanott biztos hatású irtószert vásárolhat olcsón, poloska, svábbogár, patkány és egér irtására VV

SZEMüvegek, hőmérők és látszerek legolcsóbban — Pauló vésnök, bélyegzőkészitő és látszerkereskedőnél, Batthyányi u. 22. szám. 16h—vv.

Figyelem!
cipőtalpalás 1.80 P Kovácsnál, Verbőczy 2. Kamara épület. 1237

Liba
felesbe költetésre közeli tanyára kiadó. Balázs, Bihari u. 6. 1324

Ingóságvétel

Tört aranyat,
fogaranyat a legmagasabb árban vesz Haás Janka aranybeváltó. — Simonffy utca 7. szám IX. 13.

Egy
ócska hévért keresek megvételre. Pálfy, Varga ucca 12. 1381

Jókarban
levő barna bőr ebédlő székeket megvételre keresek. Cim a kiadóban. 1445

Kereslet

Veszek
borós hordót használtat 50-től 280 literig. — Br. Györffy, Nap u. 4. 1441

Kiadó lakás
egy szobás

Teleky 46.
szobás, konyhás azonnal kis szoba szept. 15-re kiadó. 1362

Egy szoba,
konyhás lakás azonnal kiadó. Ajtó u. 12. 1384

Egy szoba,
konyhás lakás, istálló kocsiszin, vagy garázs, egyéb mellékhelyiségekkel, külön udvarral kiadó. Kétmalom ucca 9. szám. Értekezni lehet Piac ucca 77. szám első emelet. dr Fényes.

Egy
szoba konyhás lkáas üz lethlyiség, pince, raktár kiadó Hunyadi ucca 21 1103

Kiadó
Sinay Miklós ucca 42. egész lakás baromfitenyésztésre alkalmas — gyümölcsössel. Érdeklődni átellenben. 1462

Uccai
szép szoba, konyha és spájz, csendes udvarban kiadó. Eötvös 68. 1403

Kiadó lakás
két szobás

Kiadó
azonnal Poroszlai ut 12. kerti lakás. Értekezni: Nap u. 4. 1442

Kétszobás
utcai modern lakás fürdőszobával, ujonnan épült házban nov. 1-re kiadó. Kölcsei utcában. Értekezni délután Szappanos utca 22. 1413

Kiadó
két szoba, pince, konyha, kamara Csapó u. 55 azonnal. 1400

Piac uccán
75. szám alatt kiadó orvosi rendelőnek, s irodának, vagy garsonnak különbejáratú két szoba, fürdőszobával, első emelet. (fv.)

Kiadó lakás
három szobás

Háromszobás
uccai uri lakás, előszoba, fürdőszoba mellékhelyiségekkel kiadó, — ujonnan kifestve. Füvészkert u. 14. 1119

Kiadó lakás
nagyobb

Kiadó
négyszobás lakás minden mellékhelyiséggel november hó 1-ére. — Nagyvárad ucca 14. 1458

Elköltözés
miatt kiadó légfütéses 4 szobás, komfortos lakás ujonnan átfestve. Azonnalra vagy november 1-ére. Értekezni 4—6-ig. Bika bérház. 1348

Négyszobás
modern udvari lakás novemberre kiadó. Kálvin tér 3. sz. 1191

Ötszobás
modern másodemeleti lakás, azonnal kiadó, Piac ucca 68. szám. 1309 IX—6-ig.

Butorozott szoba

Különbejáratú
szobában középiskolások ellátást jutányosan kaphatnak német gyakorlással. Péterfia 18. 1397

Különbejáratu
utcai butorozott szoba villannyal kiadó, Gólya ucca 8. 1278

Bútorozott
szoba kiadó, esetleg 2 iskolai tanuló ellátással vagy anélkül. Hatvan u. 36. sz. Keresztépületben izr. családnál. 1235 vv.

Különbejáratu
utcai szép nagy butorozott szoba előszobával, fáskamarával, villannyal egy, esetleg két urnak azonnal kiadó, Simonffy utca 47. sz. 419

Arany Bika Otthonban
havi 50 pengőtől fütéssel világitással, fürdővel kaphat tiszta világos szobát. Felvilágositást nyujt a Bika szálló igazgatósága vv.

Különbejáratú
Szépen bútorozott szoba konyha nagy ellátással kiadó. Szent Anna 36. 1372

Bútorozott
szoba különbejáratú, — egyetemhez, menzához közel kettő egyetemi hallgató részére kiadó. Nyil u. 14. 1364

Központon
bútorozott szoba egy-két személynek kiadó. Burgondia u. 11. 1455

Bútorozott
szoba, kélágyas, tiszta, kényelmes, azonnalra is kiadó. Megtekinthető reggel 8-tól 11-ig, 1-től 3-ig Iskola ucca 4. udvarban. 1410

Butorozott
szoba kiadó különálló épületben vizvezetékkel Bethlen ucca 67. 1415

Kut utca
1. sz. alatt szépen butorozott szoba kiadó. — Esetleg két személynek 1404

Különbejáratu
szépen butorozott utcai szoba kiadó Varga 45. szám 1418

Eladó ház

Eladó ház
két szoba, előszoba, konyha, spájz, felszerelt gazdasági udvarral, adómentes, — esetleg bankteherrel is átvehető, Kincseshegy, Szegedi Gergely ucca 4 sz. 1305

Eladó
családi ház 5 szobával, betétért is. Értekezni Nap u. 4. 1443

Részletfizetésre
3 szoba mellékhelyiségei 620 négyszögöllel Kondor utcán 5000 pengőért eladó. Szentanna 4. sz. 1429

Eladó föld

25 kat. hold
földbirtok elsőrendü tanyaépületekkel, a köves út mellett, szováti útfélen kedvező áron és fizetési feltételek mellett. A birtok október hó 1-én, esetleg előbb is birtokba vehető. Bővebb felvilágositás nyerhető a Tiszavidéki Mezőgazdák Szövetkezeténél, Hunyadi u. 2. (Royal épület). Telefon 17—49. szám. 1446

Bánkon
a 102. sz. tanyával 50 és fél hat. hold termő föld eladó. 1402

Részletfizetésre
építkezési házhelyek — Kondor uccán — négyszögölenkint 4 pengőért eladók. Szentanna 4. 1436

Sürgős eladások:
Hunyadi utcán, Szentanna utcán, Piac utcán és Apafi utca 16. szám alatt levő nagyértékü bérházak előnyös fizetési feltételek mellett csekély olcsón megvehetők ezeken kivül 237 darab eladó házra, 46 darab földbirtokra komoly eladási megbizásaim vannak. Nagy választék, elsőrendü anyagok, előzékeny és lelkiismeretes kiszolgálás, iroda reggel 8-tól d. u. 6-ig nyitva. Bővebb felvilágositást készséggel ad Samu János OFB engedélyes Hunyadi utca 24. 1253

Eladó
Pacon 37 hold föld. Értekezni Bethlen utca 21. 1327

Földbérlet

Két hold
fekete föld, kert és gyümölcsös kertészetre bérbeadó. Széchenyi ut (kert) 9. 1378

Eladó állatok

Eladó
egy fehér nőstény pásztorkutya a gazdasági akadémia szomszédságában. Özv. Szolnoki Sándorné. 1407

Felelős szerkesztő: PALFFY JÓZSEF. — A TISZANTULI KÖNYV. ÉS LAPKIADÓ R.-T. kiadása és rotációs nyomása